

EX-LI BRIS
H.J. BOEKENOOGEN

FORT
HILL

Afbeeldinge der dragten
en korte beschryvinge van d' instellinge
der Geestelyke Orders.

NETTE AFBEELDINGEN

Der

EYGE DRAGTEN

Van alle

GEESTELYKE ORDERS;

Nevens

Een korte Aantekening van haar begin, inſtelders, en beveſtiging.

In't koper gebracht door

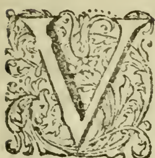
ADRIAAN SCHOONEBEEK.

Tot AMSTERDAM,
By den Auteur, in de Kalverſtraat.
M. DC. LXXXVIII.

VOOR-REDEN.

Beminde LEZER:

Erscheyde redenen zijnder, die my tot het maken en uytgeven van dit Werk aengeport hebben, waar van wel de grootste mijn eyge lust is geweest die ik tot het maken had, en dan, dat ik in veel deftige en brave schilderyen en printen, niet alleen van slegte, maer zelf van de beroemste Meesters, en die tot op dit deel haar werken gelukkig en met groote agting van konst uytvoerden, alleenlijk haar beelden met de behoorlijke klederen niet stofferende: 't welk haar genoegsaam te vergeven is, door dien dat 't een zeer sware zaak is, en van een onmogelijk opletten, om, wanneer men in 't teykenen is, al de kleynigheden waer te nemen, waer in de Orders dikwils van malkanderen verschillen, dat zomtijts een kraag, wye of naauwe mouwen, hoet, kap, muts, of iedts diergelijks, dat zomtijdts

niet veel te agten is, en evenwel een heel ander Geeſtelijk lijkt als men wil verbeelden : dies volgens dagt het my zeer nodig te weſen, als mede om veel byſondere liefhebbers te voldoen, dit Werkje in 't ligt te geven, waar in ik vertrou dat aan de kleding geen fout of althans van zeer weynig belang is, en wil verhoopen dat het aan de liefhebbers zoo aangenaam zal zijn, als ik 't met yver (om een hoope zoekens en moeyte voor te komen) gemaakt heb. De kleur van de klederen zijn aangemerkt op het 73 plaatjes, die 'k in 't arzeeren en opſchaduwen der beelden, ſoo veel my doenlijk was, waargenomen heb. Ook is by yder haar merk of teyken bygevoegt, waar van ſy haer bedienen in 't verſegelen, en ſchilderen tot zieraat als anders, voor zoo veel ik ze heb konnen bekomen.

Ik meen ook dat 'er geen of zeer weynig andere Dragten zullen gevonden worden, hoewel 'er nog wel veel zijn die van een andere naam zijn,

als

als juyſt in dit Werkje gevonden worden ; maer dat komt meeſt dat ze haer naem van eenigh byzonder Klooſter, Kerk of plaats daar ze woonen, aannemen ; maar als men haar begin of de vergadering daer ze uyt gezonden zijn, wil opzoeken, ſoo ſal men zekerlijk haar Dragt hier in vinden : want al de Orders van byzondere Namen te willen verbeelden, waar een oneyndig werk, en zou de zelve Dragt menigmaal moeten vertoonen, nergens in als alleen in de Naam verſchelende.

Ook is tot meerder verligting der afbeeldſels en voldoening der liefhebbers, tot yder printje een korte beſchrijving gevoegt, behelzende haar inſtelling, beveſtiging en voortgang, mede de landen, plaetzen en ſteden daer ze meeſt zijn, voor zoo veel als onze voorgenome kortheyt heeft willen toelaten.

Op de

TYTUL-PRINT.

DEs wèrelts ſchatten, kroon, en goet,
Gemakken, en vermaaklijkheden,
Verſmaan zy, die vol vuur en moet
Dees Heyrbaan ruſtig op gaan treden.

Men ſchroomt geen vuur, geen ſtrop of ſmart;
Daar 't alles wort met winſt verloren.
Op Kriſtus voorgaan wel gehart.
Wie zou zoo 'n woeker niet bekoren?

A. S.

HIS-

HISTORIE van D' INSTELLINGE der GEESTELYKE ORDERS.

N 't begin wierden alle pligten van de Godsdienst door Kerkelijke persoonen bedient; die by de H. Kerke *Klerken* (of *Kerkelijke*) na 't Latijns woort *Clerici* genoemt wierden. De Moniken bevlytigde haar enkelijk tot stille bedenkinge, en hadden haar woningen verre van de stad, en 't gewoel, in eenzame plaatzen, niet yverende als voor haar eygen Zaligheyt, zonder eenig deel of agt te nemen op dat van een ander, zoo datze met regt de naam van Moniken (alleenlevers) verdiende. Maar na dat den H. Basilius, en den H. Benedictus, met meer andere H. Vaders, haar regels voorschreven, en datze met Godvrugtigheyt en geleertheyt begosten te pronken, hebbenze zig beginnen te bemoeijen met de gewissen der gemeente: ondertusschen regte deze Kerkelijke perzoonen schoolen op tot voortsetting en waarneming der letteren en geleertheyt, en die een weynig voor de eeuw van Karel de Groote zig *Canoniken* begonnen te noemen, na 't woort *Canonici*, ter oorsaake datze begosten te leven volgens de regels van de H. Kerk, gelijk haar de zelve van de H. Outvaders waren voor geschreven.

der

KANONIKEN
van St. Jan van Lateranen.

DEſe is een van de oudſte gemeenſchappen die der zijn, men meent datze ingeſtelt is door den H. Apoſtel Jacobus en den H. Evangeliſt Marcus: zy leven volgens den Regel van den H. Auguſtinus, en zeggen dat den H. Gelaſius, Leerling van deſen grooten Leeraar die naderhand Paus geweeſt is, deſelve heeft hervormt, binnen Romen in 't jaar 440. in de Kerk van St. Jan van Lateranen; en gelijk als in 't gemeen alles tot verval komt, ſo heeft Alexander de tweede haar Godsdienſt weer herſtelt, in 't jaar 1060; maar Bonifacius de agtſte, onder voorwendſel van verſcheide ingeſlopene onorder, heeft z' 'er uytgejaagt en andere in haar plaats geſtelt, die 'er hondert vyftig jaren in geweeſt zijn, tot dat Paus Eugenius de vierde haer der weer ingeſtelt heeft, in 't jaar 1445. bevelende met een datze zouden genoemt worden *Kanoniken* des Zaligmakers van Lateranen. Haar kleding beſtaat uyt een witte linne rok, die ze over andere klederen dragen die ſwart zijn, nevens een ſwarte mantel; willende als navolgen de oude Leviten, en Prieſters van de wet Moſis; 't welk haar outheyt genoeg beveſtigt.

Canonicus Sancti Johannis Lateranensis Romæ

der

KANONIKEN
van 't H. Graf.

DEse zijn van outsher altijt Bezitters van 't H. Graf geweest, en bezaten veel de schoonste Kerken van 't H. lant, gelijk men ziet by een Bulle van Celestyn de tweede aan den *Prior* Peter, en aan de *Kanoniken* van 't H. Graf te Jerusalem gesonden. Deze Order heeft zigh gantsch wijt uytgestrekt al tot in Italien en Napels toe ; zelfs vint men ook tegenwoordig in Sicilien een rijke *Priory* even buyten de muren der stad Piazza. 't Is waarschijnlijk datze haar meeste groey, en 't kon wesen haar geboorte gekregen heeft onder de Koning Godefroy, alhoewel de meeste meenen datze gestigt is van den H. Apostel Jakobus de Minder. Is Onderhorig den regel van den H. Augustinus. Sy dragen over een swarte onderrok een wit linne rokje , en een swarte mantel , op welkers slinker zy vijf roo kruyzen staan ; hebben de baart lang, en een bonet op 't hooft , na 's lants wijs : sy hadden niet als holen en wildernisse voor haar woning , en tot vergoeding van die ongemakken en schaden dieze van de Ongeloovige geleden hadden , gaf Godefroy de Boüillon , (na dat hy zig meester van Jerusalem gemaakt hadde in 't jaar 1099. het H. Graf te bewaren , waar van haar naam herkomen is. Haar wapen begrijpt vijf Jerusalemse kruyzen , met dit opschrift , *(in hoc Signo vinces) in dit teken zult gy winnen.*

III.

Canonicus Regularis S^t. Sepulchri.

der
HERBERGERS
van den H. Geest.

MEn twijffelt niet of een Montpelliers Edelman genaamt Guy, van een rijk en doorlugtig geslagt, heeft d'Order van den Heyligen Geest ingestelt, alhoewel veel se veel ouder agten, en versekeren dat de H. Martha haar Patronersse ook de stigster is: 't was in 't jaar 1198. dat Innocentius de derde dees Order voor goet keurde, en agte het raatzaam, dat deze selfde Guy, die alreede een vermaart Gasthuys tot Montpellier gestigt had voor de arme kranken, en regels gegeven aan de geregelde Kerkelijke, om ze te bestieren, ook de zelfde zorg op zig nam voor die van de H. Maria in *Saxia* te Romen, en rigte hier de zelfde Order op de zelfde manier van bestieringe, gelijk hy gedaan had in de andere. Deze Godsdienst heeft zig wijt en breet uytgestrekt door Vrankrijk en Italien, en by gevolge door de gantsche Christen werelt. Daar is een groote betwisting om het Generaalschap; want de Groot-Bevelhebber van Montpelliers laat niet aan de *Generaal* van Romen, als Italien en Hongarien, meynende dat de rest van hem behoort af te hangen. Zy gaan gekleet op de manier van de Priesters, in een swart kleet, met een wit kruys op het midden der borst, en een gelijk kruys op de linker zijde haers mantels. Dees Order is aan den Regel van den H. Augustinus onderhoorig gemaakt door Eugenius de vierde. Haer wapen vertoont den H. Geest door zijn Goddelijke stralen de aarde verligtende en vervullende.

Clericus Hospitalaris Spiritus Sancti Romæ

3

der

KANONIKEN

van den H. Markus tot Mantua.

DEze gemeenſchap is zeer out, en een Bulle van Innocent den derde van 't jaar 1205. geeft haar den H. Markus voor inſtelder, 't zy zo 't zy, haar Kerk tot Mantua noemenze des H. Markus, aan hem gewijt, en buyten de welke ſy geen klooſters hebben als een te Nezo, in 't Padoüans gebiet, geſtigt in 't jaar 1150. door een Mantuaans Biſſchop, genaamt Henrik. Gaan heel en al in 't wit gekleet, en dragen een wit bont vel over den arm; vertoonen in haer wapen den H. Evangeliſt Markus, met het omſchrift, *(pax tibi Marce Evangeliſta meus) vrede zy u Markus mijn Evangeliſt.*

Canonicus Mantuanus S^ti^. Marci.

der

KANONIKEN

van St. Joris, tot Venetien.

OMtrent het jaar 1396. een Romeyns Priester met namen Bartholomeus, van 't huys der Colonnen, geraakt door een ongemeenen yver tot Godvrugtigheyt, gong prediken en leren tot Padoüa, en de omleggende steden, trekkende seer veel luyden tot een godvrugtig en verbonden stil leven, onder de welke waren Gabriël, Condolmarius en Antonius Corrarius, Venetiaanse Edellieden, (waar van den eenen Cardinaal en d'ander Paus geweest is) die t'zamen stigte de Order der Blauwe *Kanoniken* van St. Joris d'Alga, tot Venetien in 't jaar 1404. die bevestigt wiert van Paus Gregorius de twaalfde, oom van Antonius Corrarius, en naderhant door Gabriël Condolmarius zelf, toen hy Paus was onder den naam van Eugenius de vierde. Dese Order is seer aangegroeyt door den H. Laurentius Justinianeus, die door Godlijk ingeven in dese Order is gegaan. 't Zijn wereltlijke *Kanoniken*, en 't Klooster tot Venetien is 't voornaamste van d'Order. Zy dragen een witte knoppige rok, een blaauw kleet met wye mouwen daar over, een lange stool over de schouder, en een bonnet op 't hooft, alles van de zelfde kleur. Het teken haers Order is een St. Joris, een Draak doodende te paart, met het byschrift: (*super Aspidem & Basiliscum ambulabis,*) *Over den Aspis en Baziliskus zult gy wandelen.*

VI.

Canonicus Sti. Georgii in Alga Venetiis.

der

GEREGELDE KANONIKEN
van St. Joris in Sicilien.

DE Blaauwe Kanoniken van Sicilien, beleven met meerder geſtrengheyt hare regels,'t welk genoegſaam haar buytenſte gewaat te kennen geeft, dat voor 't meerendeel op de *Heremitiſche* wijs trekt; want ſy verſchelen veel in dragt met de voorgaande, dragen in de hant een dikke ſtok, en een lompe *Pater-noſter*, de kap blaauw van ſlegt grof laken, een witte rok zeer ſlegt en kort, en een blauwe muts op 't hooft, met houte klompen onder de voeten.

Canonicus Regularis S^{ti} Georgii in Sicilia.

6

der GEREGELDE KANONIKEN *des H. Zaligmakers.*

PAus Gregorius de twaalfde gaande na Savonne, om daar een *Concilie* te houden, ſag Siena verby trekkende een eerwaardige *Heremyt*, genaamt Steven, die met verſcheyde andere een zeer Godvrugtig leven leyde in een groen eyke Bos, digt by de ſtadt in een eenſame plaats, 't welk oorzaak is dat een kleyn Meertje daar niet wijt van daar ſijn naam gekregen heeft van *Silva lacus*. Hy had daar een gebedeplaats aan den Saligmaker der werelt toegeeÿgent. De Paus ſig willende bedienen van deſe Steven, om der *Kanoniken* order te hervormen, beval dat dit Klooſter van *Silva lacus* ſou weſen d'eerſte *Priory* van deſe nieuwe hervorming, en dat de Geeſtelijken die der in waren, zig zouden noemen *Kanoniken* des H. Zaligmakers. Dit geſchiede ſoo omtrent 't jaar 1408. maar om eenige ſwarigheden die 'er voorkwamen, trok ſe de Paus van daar, en gaſſe een plaats digte by Eugubium, in 't Hartogdom van Urbinen, genaamt des H. Ambroſius. Ingevolge de Klooſters des H. Saligmakers tot Bolonien, en der H. Maria van den Rijn, die te zamen ingelijſt waren, vereenigde haar met dat van den H. Ambroſius, gelijk mede verſcheyde andere deden, ſo dat deze gemeenſchap tegenwoordig in Italien onder zig heeft twee-en-veertig Klooſters, die alle de regels van den H. Auguſtinus volgen. Haar kleding is alles wit, ſoo wel 't gegorde kleet als de *Patience*, en tuſſchen 't kleet en de *Patience* dragenſe een ſeer witte overrok, een hemt, en een mantel van ſwarte wolle Sarsje, met een hoet op alſſe uyt gaan; maar in huys dragenſe een witte wolle bonnet; hebben ook voor haar merkteken een *Salvator Mundi*, of '*s werelt Zaligmaker*.

VIII.

Canonicus S^{ti} Salvatoris.

der

GEREGELDE KANONIKEN
van Groenendal.

HEt Kloofter van Groenendal, gelegen in een Bos digte by Bruffel, van d'Order des H. Auguftijn, was foo rijk en foo vermaart, dat het was hooft van een feer aanmerkelijke vergadering, en had nog fes andere Kloofters in Nederlant van zig afhangende. In 't jaar 1412. wiert geheel en d'al vereent aan de vergadering van Windefim, geftigt in 't jaar 1380. door Florens, die een Metgefel en leerling was van Gerard de Groote. Sy hebben 't hooft gefchooren met een kleyn kruyntje, een groote kapruyn die 't hooft en de fchouders dekt, fwart gelijk de kap, maer d'overrok is wit en enkelijk van linnen: fy dragen ook geen ander linden over 't blote lijf, fy zijn tegenwoordig uytgeroeyt, en leven niet als door Italien, onder verfcheyde beveelen die fy daar vinden. Sylvefter Maurolicus die gefchreven heeft de Hiftorie van al de Godsdienften, maakt gewag van verfcheyde Kloofters in Sicilien, foo wel van mannen als van vrouwen, die van outsher van d'Order van Groenendal waren.

Canonicus Regularis vallis viridis.

der

BROEDERS
van 't gemeen leven.

ONtrent 't Jaar 1374. Gerard, bygenaamt de Groote, na ſijn leerſugt volbragt te hebben in de Sorbonne tot Parys, keerde weer na Deventer, een ſtadt in Nederlant, en zijn geboorte plaats, vernoegde zig alleen met het Ouderlingſchap, ſonder oyt na de Prieſterlijke waerdigheyt te tragten. Door ſijn gedurige Predikatie ſtelde hy een gemeenſchap van Kerkelijke perſonen in, die de jonkheyt ſouden onderwijſen in de letteren, en haar leeren wel te leven. En yder van haer beſtont door 't werk haerder handen, beſonderlijk uyt 't voordeel datze trokken door 't naſchrijven van fraye boeken. (Thomas van Kempen is ook een van haer leergenoten geweeſt.) Florens die voor een gedeelte de ſorg van deſe vergadering had, ſeyde op een tydt tegen Gerard, dat het niet kwalijk ſou ſlagen indienſe een gemeene beurs maakte en leven ſoo t'ſamen in 't gemeen. Deſe voorſtel behaagde byzonder aan Gerard, en daer was niemant dieze tegen de borſt was. Deſe t'ſamen-woning der Geeſtelijke of Broeders van 't gemeen leven begon ſoo eerſt tot Deventer, en ſtrekte zig in weynig tijdt uyt door geheel Nederlant, en wiert door verſcheide Pauzen beveſtigt. Gerard ſtierf in 't jaer 1384. en Florens in 't Jaer 1400. Deſe geeſtelijke zijn wereltlijk, en doen geen belofte, niet anders als de Vaders van 't *Oratorie*, en de Leeken van den H. Ambroſius, door den H. Carel Borromeus ingeſtelt. Sy zijn gekleet geheel en al op de manier der ſwarte Moniken, verſcheelen alleenlijk aan de Kap, die wat wyder is, en de Mouwen, die een weynig naauwer zijn.

X Van

Frater vitæ Communis.

der

THEATINEN.

JOannes Petrus Caraffa, geboren in 't Jaar 1474 van een zeer edel geslagt, gong op sijn 18 Jaer na Romen: Paus Alexander de sesde maakte hem sijn geheyme Kamerling. Op sijn 28 Jaar gaf Paus Julius de tweede, hem het Eisdom van *Chieti*, van outs gesegt *Theate*, en wiert gewijt in 't jaar 1506. Wiert voor Pausselijke Gesant gesonden na Ferdinand van Arragon, die bezit nam van 't Koninkrijk Napels. 't Jaar daar na vertrok na zijn Bisdom, doende daar de Kerkelijke tugt herleven. 't Jaar 1513 kwam hy tot Romen in 't *Concilie* van Lateraan: weynig daar na sond hy hem voor gesant (*Nuntius*) na Engeland by Koning Hendrik de achtste, vertrok van daar na den Koning Ferdinand, die hy weynig voor sijn doot nogh kwam vertroosten, en bewoog het Koninkrijk van Napels aan sijn neef Ferrandin van Arragon die 'er meer regt toe had, te herstellen: beschikte vorders nog verscheyde dingen tot dienst van 't Spaanse Hof, en vertrok met veel teykens van grootagting, besonder van Karel de vyfde, die hem noemde tot 't Aertsbisdom van Brundesi by dat van *Chieti*, 't welk hy egter niet lang besat; maar stelde 't een en 't ander in handen van de Paus, in 't jaar 1524: begaf zig geheel tot Godvrugtigheyt, en maakte soo 't begin van de geregelde Kerkelijke, die ter oorsaak van hem Theatinen genaamt wierden: en dese instelling wiert goedt gekeurt 't selve jaar door Clemens de sevende: na de brand tot Romen, ging Caraffa na Venetien, daer hy met kragt sijn Godsdienst opregte in 't Jaer 1536. Paus Paulus de derde maakte hem Kardinaal; en in dit selfde jaar kwam 't Bisdom van *Chieti* weer open, dat hem weerom gegeven wiert. 't Jaer 1555. na de doot van Marcellus de tweede, wiert hy Paus gekoren, en wilde zig noemen Paulus de vierde, ter gedagtenis van Paus Paulus de derde, die hem de Kardinaals hoet gegeven had. Sy dragen geheel een swart kleet, gelyk de Priesters, somtyts met en somtyts sonder Mantel gaande.

Religiosus Theatinus.

10

der

GEESTELYKEN *van* SOMASKA.

Hieronymus Æmilianus, Venetiaans Edelman, begon door Godlijk ingeven in 't jaar 1531. eerst de arme Weeskinderen van klederen, eten en drinken te besorgen, en onderwees haar in de letteren, prekende voorts dagelijks voor dese, als mede voor andere stedelingen en priesters, haar vermanende tot sulk een barmhertig en deugdelijk werk: was niet te vreden dit alleenlijk tot Venetien sijn Vaderlant te verrigten, maar trok na Bergamo en Milan, daar hy tot Somaska, een Dorp tusschen dese twee steden gelegen, de grondt ley van een vergadering van geregelde Kerkelijke Persoonen, die haar naam na dit dorp behouden hebben. In 't jaer 1546. vereenigde de Kardinaal Karaffa haar met de Thatinen, daer hy de instelder van was; maar naderhant Paus geworden, scheydese weer. De volgende Pauzen droegen byzonder zorg voor deze nieuwe groeijende Godsdienst: Pius de vijfde gaf haar 't Klooster van S. Majol van Pavia, en bragt haar onder den Regel van den H. Augustinus. Eenige tijt daar na, in 't jaar 1568. verscheyde vaders van de Kristelijke Lering, door Cæsar de Bus, eerst tot Avignon opgeregt, versogten vereenigt te werden met die van Somaska, 't welk haar vergunt is door Paulus de vijfde, in 't jaar 1616. 't Hooft van deze Order noemt zig *Generaal* van de geregelde vergadering van Somaska, en van de Christelijke leere in Vrankrijk. Sy zijn gekleet in 't swart laken gelijk de Priesters met een hoed op 't hooft. Haar beeltje is een Kristus, dragende zijn kruys, met deze woorden, (*Onus meum leve,*) *Mijn last is ligt.*

XII.

Religioſus Somascus

der

PRIESTERS *van* JESUS *Maatſchappy.*

DEze Godsdienſt (die men gemeenlijk Jeſuiten noemt) heeft zijn begin gehad in een tijt dat de H. Kerk yver en geleertheyt van noden had, en alle groote deugden, om zig te ſtellen tegen de ketteryen die haar van alle kanten beſtreden, en om het ligt van 't ware Geloof onder de ongelovige en Heydenen te brengen, zelfs tot de alderafgelegenſte landen. Zy heeft ook een oneyndelijk getal van doorlugtige mannen voortgebragt, die geſtaag geſtreden hebben tegen de vyanden van de ware Godsdienſt, en die altijt onſcheydelijk gehegt zijn geweeſt aan 't voordeel van de H. Kerk. Den inſtelder van deze groote Order is geweeſt den H. Ignatius de Lojola, geboren in Biscajen, in 't jaar 1492, zijnde gekwets in de belegering van Pampelone, door een Kanon-ſchoot aan 't been, beſloot by zig de werelt te verlaten, en zig geheel tot Godt te begeven. Hy kwam dan tot Parijs in 't jaar 1528. daar hy zijn eerſte leerſaamheydt volbragt hebbende, met negen van zijn geſellen na Romen trok, in 't jaar 1537. daar zijn Maatſchappy van dag tot dag geweldig groeyde, onder de regel die hy haar gaf, en wiert eyndelyk beveſtigt door Paus Paulus de derde in 't jaar 1540. Gaan gants en geheel in 't ſwart laken gekleet; en 't wapen haers Order is den naame Jeſus met een kruys daer op.

Sacerdos Societatis Iesu.

12

der

Priesters van 't *Oratorie* van den H. Philippus Nerius.

DEse t'samenleving van Wereltlijke Kerkelijke, is eerst gestigt tot Romen, door den H. Philippus Nerius, een Florentijn en Wereltspriester. Zy begonnen haar oeffeningen in 't jaar 1550, maar is niet bevestigt als vijf-en-twintig jaar daer na, door Paus Gregorius de dertiende, in 't jaar 1576. die haar de Parochi Kerk van de H. Maria *in Vallicella*, tegenwoordig genaamt *la Chiesa Nuova* vergunde, om al haar dienste waar te nemen. Den H. Philippus Nerius, bragt zijn gantsche leven tot Romen door, sonder daar ooyt uyt te komen, als eens, om de zeven Kerken te gaan besoeken. Hy stierf in 't jaar 1595. in een ouderdom van tagtentig jaren. Op zijn voorbeelt stigte Pieter de Berulle tot Parijs de vergaderinge der Priesters van 't *Oratorie*, die uytgestrekt is byna over gantsch Vrankrijk, zijnde bevestigt door Paus Paulus de vijfde, in 't jaar 1613. Sy hebben onder haar veel mannen van een goet voorbeeld en groote kennis. Gaan gekleet als Wereltlijke Priesters, sonder eenige verandering, doen ook geen beloften, maar leven enkelijk na 't goet agten des Paus, onder een overste die ze moeten gehoorzamen. Haar teyken vertoont een Maagt Maria, met het Kindeken Jesus op de mane zittende.

Sacerdos Oratorii St. Philippi Nerii

der

Agonizanten, of vergadering der geregelde Kerkelijke, dienende de Kranken.

DEze Godsdienſt is geſchikt om de Kranken die bereyts leggen zieltoogen, by te ſtaan, en haar te bereyden tot die moeijelijke weg die wy alle heen moeten. Deſe, waar uyt d'Order beſtaat, zijn Geregelde Kerkelijke. Haer inſtelder is Camillus de Lelys geweeſt: hy was geboortig uyt een lantſchap van Abruzzo, in 't Biſdom Chieta, genaamt Buccianico, en hebbende zijn eerſte jaren in de krijg verſleten, beſloot by zig zijn laatſte te beſteden tot den Geeſtelijken Oorlog, en begaf zig tot de Gaſthuyzen, om de arme kranken en ſtervende te verkwikken en te verſterken. Hy had vier goede vrienden of medgeſellen, met welke hy zijn nieuwe Godsdienſt begon op te regten, die door Sixtus de vijfde wel voor goet gekeurt wiert, in 't jaar 1584. maar onder voorwaarden dat ze haar zou moeten eenige oude regels onderwerpen; dat haar egter niet al te wel behaagde; lieten evenwel niet na, overal haar werken van Barmhertigheyt te oeffenen. Ondertuſſchen Sixtus de vijfde komende te verhuyzen uyt dit na 't ander leven, en Gregorius de veertiende, die hem volgde, beveſtigde deze vergadering in 't jaer 1591. en maakteze vry en onafhankelijk. De regte naam is, de vergadering der Geregelde Kerkelijkelijke, dienende de Kranken. Haar dragt is Kerkelijk, met een geel kruys op de borſt, en een diergelijk op de ſlinker zijde haers mantels, 't welk ook 't merk haers Order is.

XV.

Religiosus Ordinis Agonizantium

14

der

KERKELYKE
des Minderen Orders.

DE Geregelde Kerkelijke des Minderen Orders bekennen haar instelling aan een Edele Genoüees, genaamt Joan Augustijn: hy maakte de eerste vergadering tot Napels, in 't jaar 1558. met twee andere Edellieden, uyt geslagt der Karacciolen, Augustijn en François. De instellinge van haer order wierden goet gekeurt van Paus Paulus de vijfde, in 't jaer 1605. Sy hebben een huys tot Romen, te St. Laurens gezegt *in Lucina*, daar haar Overste woont, en een t'samenkomst te St. Agnes, op de plaats Navona. Sy zijn Priesters gewijs gekleet; maar met slegt grot laken, in 't swart.

Onder de geregelde Kerkelijke persoonen, daar van boven aengeroert is, zijn nog die van den H. Paulus, anders genoemt Barnabiten, ter oorzaak van de Kerk des H. Barnabas tot Milaan, die de eerste is dieze bezeten hebben, die van de goe Jezus ingestelt tot Ravenne, door een Dogter, genaamt Margarita; de Kerken des H. Ambrozius, gestigt tot Milaan, door den H. Carolus Borromeus. De geregelde Kerkelijke van de maagt Maria tot Lucca; die men in Italien noemt della Scuole pie, *ende van de Kristelijke leering tot Romen.*

Clericus Ordinis Minorum.

der

MONIKEN
van den H. Pachomius.

NA de vergaderinge der Kerkelijke perſoonen, laten wy de Kloosterlijke volgen; een van de alderoutſte is die van den H. Pachomius, die in de Woeſtyne, en in de Kloosters meer als nege duyſent *Moniken* had, die onder hem behoorden, aen de welke hy zekere regels belaſte waar te nemen, die men zegt dat hem door een Engel genoemt zoude zijn. Maar ik weet niet of in Europa Kloosters zijn die tegenwoordig deze oude manier van leven volgen, en of de Pauzen deze regels beveſtigt hebben; den H. Hieronymus heeft ze overgezet in 't Latijn, en men zietze aen 't eynde der werken van den H. Kaſſianus, en Palladius verhaaltze in 't kort in zijn *Hiſtoria Lauſaica.* Den H. Pachomius leefde ontrent het jaar 340. en ſtierf in 't jaer 405. in 't begin van de vijfde eeuw. Haer kledinge beſtaat uit een Rok en Kapje op de Griekſe wijs, altemaal ſwart. Haar merk vertoont een Engel, houdende in de eene hand de Wet, en in de andere een Jeruſalems veder; met een omſchrift, *(Angelis ſuis Mandavit de te) hy heeft u aan zijn Engelen bevolen.*

Monachus Sti. Pachomii.

van den

H. MAKARIUS.

DEzen Heylig die leerling was van den H. Antonius, heeft in een verſchrikkelijke wildernisse van Thebais, in Egypten het eerſte Klooſter geſtigt, en heeft ſo regels voor de *Moniken* gelaten, die na zijn leering leefde; maar deſe Godsdienſt is noyt buyten Egypten gekomen, daar deze goede *Heremyten*, tot den huidigen dag haar dienſten nog in haar taal doen, die men Koptize noemt, dat zoo veel zeggen wil als Egyptiſe. Haar kledinge waren trekkende na 't Purper, met een ſwarte *Patienze*, zy hadden op 't hooft een ſwarte groote en lange Bonnet, die haar de ooren kan bedekken, met een kleyn kapje daar onder. Den H. Makarius leefde omtrent 't jaar 350. Haar teken is een Poort, met het byſchrift, (*Juſti intrabunt in eam*) *De regtveerdige ſullen daer in gaen.*

Monachus St. Macarii.

van den

H. BASILIUS.

VOor den H. Basilius leefden de Griekse *Moniken*, die in een seer groot getal waren, sonder eenige geschreve regels, nog hadden eenige instellinge, sy bedienden haer slegts van wat kleet dat zy wilden, sonder sugt van tot eenige Kerkelijke Order te komen. Den H. Basilius was de eerste die haar voorschreef wat manier van leven sy behoorden te houden, en verbondse aan zekere wetten, en liet haar een ordentelijke belofte doen van het alleenleven, onder sekere voorwaarden. Dese Heylige Instellinge gingen door tot in 't Westen, en wierden goet gekeurt door de Pauzen; en de Kardinaal Bessarion, van geboorte een Griek, en verbondene van dese Order, heeftze in een kort begrijp gebragt, en in 23 deelen onderscheyden. Zy dragen een swart kleet, gantsch eenvoudig, sonder pragt of verziersel, bestaat alleen uyt een rok met wye mouwen, die digt op de hant komen, en een andere gantsch swarte rok daar onder. Sy hebben op 't hooft en over de schouders een kappe die 't hooft dekt, en neerwaarts ook op de schouderen hangt. Sy dragen noyt een hemd, en slapen sonder dekens op 't stroo; sy eeten noyt vleesch, houden zeer gestrenge vastens, bewerken de aarde met haar handen, en konnen gaen voor opregte deugdelijke Geestelijken, en voorbeelden van de alderbeste Godsdienstige.

Monachus S^ti. Basilii.

des

H. BASILIUS
in Messina.

MEn heeft in Sicilien en Calabrien verscheyde Kloosters van den H. Basilius, dat van den H. verlosser van Messina is het Hooft, en is gestigt in 't Jaar 1057. door Rogier Guiscardus van Normandie, en heeft het voorregt over de andere, en zy leesen haar getijde in 't Grieks. Daar zijnder ook eenige in Spanje die haar getijden op de Roomse manier lesen. Den H. Basilius stierf in 't jaar 378; of gelijk andere schrijven 379. Sijn regels zijn gedrukt met zijn andere werken. Men ziet ook een oversetting door Ruffirus, Priester van Aquileia, gemaakt, die t'zijnen tijde leefde. Haar klederen verschillen een weynig van de Griekse. Dragen de rok, de *Patienze* en de kappe, die om de hals digt geplooyt is, altemaal swart. Hebben voor teyken een Bisschop sittende, met de woorden, *(si Deus est pro nobis, Quis contra nos) So God voor ons is, wie kan tegen ons.*

Monachus S^{ti}. Basilii Apud Messinenses.

des

H. BASILIUS
in Duytsland.

DEse Geestelijke volgen de zelve regel van den H. Basilius, en verscheelen van de andere in kleur, en buyten kleding, en niet in de Godsdienst, nog oeffening des deugts. Sy hebben een lange Rok, een *Patienze*, een Kappe, en een Muts, die wel een oorlogs muts lijkt; sy woonen in zeer groote gebouwen by de Duytsers, en worden by haar voor volmaakte en wellevende Geestelijke gehouden. Haer Order heeft voor een algemeen merk, en beeltje, de wysheyt verbeeldende met het rad des geluks agter haar, waer by men leest dese woorden, (*Sapientia vincit malitiam*,) *De wijsheyt overwint de boosaart.*

Monachus S^{ti}. Basilii in Germania

der

SABBAITEN.

DEn H. Sabba geboren in Kappadocien in de lantstreeke van Cesarëen, ten tijde des Keysers Theodosius den tweeden, hy begaf zig geheel tot het Klooster leven, en vertrok zig eyndelyk in het Klooster van de H. Laura in 't Heylige Lant, waar van hy Abt wiert na de doot van Gerasimus: hy boude zig zelfs verscheyde Kloosters, onder anderen een tot Jericho, en een in de Woestyn digt by de Rivier Jordaan, verkeerde ook het huys daar hy gebooren was in een Klooster, en verspilde daer al sijn Middelen aan, en een goed getal *denarien* die de Keyzer Anastasius hem gegeven had. Beschermde ook tegen de vyanden van de Katholyke Godsdienst het Kalcedonenser *Synode*. Hy stierf ter ouderdom van 93 jaren, in 't jaar 493 onder Keyzer Justinus; sijn Lighaem is gebragt van Jerusalem tot Venetien, en is tegenwoordig nog in de Kerk van de H. Antonius. Gaan gekleet met een Rok op 't Grieks: maer met een Kap en *Patienze* op 't Latyns, van kleur by kans graau als een Leeuw.

Monachus St. Sabbæ.

der

LERINENSER
Moniken.

ONtrent 't jaar 375, leyde den H. Honoratius de Grond des Kloosters van Lerins, in dit eylant van Provence, dat naderhand van sijn naam is genoemt geweest 't Eyland van den H. Honoratius, anders 't Eyland der H. Margareta. Hy wiert daar na in 't jaar 426. Bisschop van Arles gemaakt, hy gaf regels aan de *Moniken* die hy ingestelt had, daar 't derde *Concilie* van Arles, en Sidonius aan gedenken: maer 'k geloof niet datze tot nog gevonden zijn. Den H. Cassianus een Schythe van geboorte, en Ouderling gemaakt van den H. Chrysostomus, kwam tot Marseille, en verheerlykte deze vergadering merkelyk: wy hebben nog dat hy geschreven heeft aan den H. Honoratius van d'instellinge der Kloosters, in 't vervolg des tyts sien wy dat de vergadering van Lerins vereenigt is met die van den H. Benedictus: en de vergadering van de H. Justina bezit tegenwoordig dit Klooster. 't Kleet deser *Moniken* was gelyk aan de Griekse Kaloyers, maer met een Kap op 't Latyns geheel swart.

XXIII.

Monachus Lirinensis.

XXIII. Van d'ORDER *der* BENEDICTINER MONIKEN *van Cluny.*

DEn H. Benedictus is ſonder twijffel de grootſte Aarts-vader van 't Weſten geweeſt. Hy gaf aan die t' zijnen tijde een afgeſondert leven leyde, wetten, en bragt ze weder tot het regt kloosterlijk, en ſtil t'zamen leven; daarze anders door de geheele werelt waren verſtrooyt, zonder eenige regels. Hy was de eerſte grontlegger van 't Klooſter van den Berg Caſſin, en 't na veertien jaaren beſtiert te hebben, ſtierf in 't jaar 543; maar die yver en 't vuur van Godsdienſt, dat hy aan die van ſijn Order ingeblaſen had, quam allengskens te vervallen. De eerſte die 't weer opregte, of om beter te ſeggen verwekte, was Odo; hy was van een zeer doorlugtig geſlagt, en wiert eerſt *Kanonik* tot Tours: men zeyt van hem, (gelijk hy de Heylige en Wereltlijke ſchriften tegen malkander overwoog,) dat leſende op een tijt zijne Virgilius, raakte in ſlaap, dromende dorſt te hebben, en dat men hem gaf te drinken uyt een beker vol ſerpenten. En men verſekert, dat dit d'oorzaak was, waar door hy zig geheel ende al tot heylige dingen begaf, hebbende al ſijn goet aen de armen gegeven, vertrok zich in eenſaamheyt. Hoe dat het zy, hy wiert *Monik* in 't klooſter te Gignac, daar den H. Berno Abt van was. Hy wiert eerſt langen tijt daar na Abt van Cluny, daer hy de hervorming van ſijn Order begon ontrent 't jaer 940. de welke van meer als twee duyzent Klooſters gevolgt wiert, en maakte Cluny ſoo vermaart, dat het was als een kweekſchool, waar uyt van tijt tot tijt de waardigſte en uytſtekenſte mannen voortkwamen, die de Heilige Kerk beſtierden. Odo ſtierf in 't jaar 944. Deſe *Moniken* dragen een witte onderrok, en ſwarte kap.

Monachus S^ti Benedicti Monasterii.
Cluniacensis.

der

VERGADERING
van de H. Justina.

HEt Kloofter van de H. Juftina te Padua was veel van fijn eerfte luyfter ontfchooten:en om de faken weer in een goede ftaat te herftellen had men aan 't Roomfe Hof befloten om'er de Olivetanen in te ftellen; maer de Republyk van Venetien bragt door haer betoninge foo veel te weeg in 't jaar 1408, dat Gregorius de twaelfde goed dagt dat Lodowyk Barbo Venetiaans Edelman, om dees tyt *Prioor* van de Order van den H. Georgius d'Alga, overging van de *Kanonike* tot de Kloofterlyke Order, en wiert Abt van de H. Juftina: hy werkte met fulk een gevolg aan 't hervormen van de Order van den H. Benedictus, dat veel Kloofters van Italien haar toevlugt tot hem namen, en hem verfogten van fyn leerlingen te hebben, om haar te komen onderwyfen, en herftelling in de fuyverheyt van de Regel. Soo dat de vergadering van de H. Juftina van Padua in een zeer korten tyt haar Meeftres van een groot getal zeer ryke Kloofters bevond. Haar kleet is wat enger als de andere Kaffinenfers, maar ook fwart; defe *Moniken* gebruyken om haar fchiltje defe woorden *(Non confundetur in æternum,) in der eeuwigheyt zal 't niet verftoort worden.*

Monachus Congregationis Ste Iustinæ.

der

Vergadering van den Berg *Kaſſyn.*

MEn gaf ook aan de zelfde Loüys Barbo, in 't jaar 1504. 't Klooſter van den Berg Caſſin, en Euſebius van Modena, ging ook met hondert van zijn Geeſtelijken over, om daar zijn hervorming te ſtigten; en dit was de reden dat Paus Julius de tweede, beval ter eeren van de twee namen, dat die in 't toekomende ſouden genoemt worden de Vergadering van den Berg Caſſin, of der H. Juſtina. Men heeft de andere vergaderinge hier voorgeſtelt als Ouder, ter oorſaak dat dit een hervorming is van d'Order van Cluny. Haar kleet is een wytſe rok, een groot kap-kleet, en een ſeer wyde kap, en een Kerkelijke bonnet; al te zamen ſwart.

Monachus Casſinenſis.

der MONIKEN *van* CAMALDULI.

DE tweede hervormer van d'Order van den H. Benedictus, was den H. Romualdus, geboren tot Ravenne. Van een zeer doorlugtig huys. Hebbende in d'Apennynse bergen, digt by d'Aresse een plaats gevonden volgens zijn aart, te weten een schoone eensaamheyt, die men noemt *Campo Maldoli*, na de naam van hem die de plaats toe kwam. Hy begon hier ontrent 't jaar 1009. te stigten dat vermaarde Klooster, dat den naam gegeven heeft aan de gantsche Order. Den H. Romualdus leefde tot een ouderdom van hondert en twintig jaren, en stierf in 't jaar 1027, in 't Klooster van 't dal van Castro, op de markt van Ancona. Sy zijn gekleet met een rok en een *scapulier* daar om, en een witte kap daar boven.

Monachus Camaldulensis.

der

HEREMYTEN
van Camalduli.

'T EN was niet genoeg voor den **H.** Romualdus te hervormen, en de *Moniken* tot volmaaktheyt te brengen, hy wilde ook op 't einde van zijn dagen nog nieuwe *Heremiten* ſtellen, en haar meerder vaſten en veragting des gemaks op leggen. Zy hebben 't hooft geſchooren. Zijn gekleet in 't wit, en dragen een korte rok met een *ſcapulier* daar aan vaſt, neven een kap, alles van de ſelfde kleur. Onderhouden 't ſwijgen byſonder, zijn altijt vertrokken uyt 't gevoel, om altijt met God te zyn.

Eremita Camaldulenſis.

der

HEREMYTEN
van den H. Romualdus, of van den Berg Monte Corona.

DEes Order is een tak van die van Camalduli, Paulus Justianus, Venetiaans Edelman, begon de opregting daar van ontrent 't jaar 1520. en stigte 't voornaamste Klooster tien mijlen van de Stad Perusa, in 't midden van d'Apenninen, in een plaats genaamt *Monte Corona*, en dit was in 't jaar 1555. dat hy de Kerk toeëygende aan de Saligmaker des Werelts. Sy verscheelen in weynig saken met d'andere Order van Camalduli. In 't jaar 1523 was een zoort van vereeniging opgeregt in deze twee Godsdiensten. Haar kleet is een korte rok met een *Scapulier*, en een mantel om 't lijf, die een weynig over de knien komt, van enkelde witte wol. Sy hebben 't hooft geschooren, en leven als de andere Geestelijken van *Camalduli*. Haar wapen is gekroont gebergte.

XXIX.

Eremita Camaldulensis Montis Coronæ.

der MONIKEN van VALOMBROSE

DEn H. Joannes Gualbertus, was eerst Geestelijk van de vergadering van Cluny, in 't Klooster van den H. Miniatius; maar hy had zulk een afkeer van de *Simonie*, die dezer tijt byna gansch Italien besmet had, dat hy verlangende een volmaakter leven te leyden, ging in 't jaar 1008. na Camalduli, daar den H. Romualdus was, en was eenige tijt lang zijn Leerling: scheyde zig daar na van hem, en vertrok in de eensaamheyt van d'Apennynen, in een plaats, bekwaam voor 't Godvrugtig en overdenkend leven, eerst genaamt *Acquarella*, en daar na *Valle Ombrosa*, gelegen van Florencen ontrent agtien mijlen: ley onder de regels van den H. Benedictus, in 't jaar 1040. de gronden van een Order, die zijn naam van dese plaats trok. Dese Outvader stierf in 't jaar 1073. in 't Klooster van *Passignan*, daar zijn lighaam nog rust ten huydigen dage. Hy kleede zijn Broeders in 't blaauw, sonder evenwel eenigsins 't kleet van Camaldule te verschikken: de kleur is te met wat komen te veranderen, en is tegenwoordig omtrent bruyn purper. Haar wapen vertoont een hant, houdende een Swaert, waar boven op een Bisschops Mijter is.

Monachus Vallis Umbroſæ.

der CARTHUYSERS.

DEn H. Bruno, een Duytser tot Keulen, geboren in 't jaar 1021. wiert Kanonik en Godgeleerde in de Kerk tot Rheims. Maar hy had zulk een afgekeertheydt voor de Aartsbisschop Manasse, die een zeer onwaardig leven voor een Kerkelijk persoon leyde, dat hy besloot de stadt te verlaten, en geheel end' al de werelt te verlochenen. Sijn eerste wijk was in 't gebergte van 't Dauphiné, in een plaats die men noemt Chartres, door Hugo, de Chasteau Neuf, Bisschop van Grenoble gestigt in 't jaar 1084, met eenige gesellen die hem hadden gevolgt. Hebbende hier ontrent ses jaar geweest, wilde Urbaan de tweede, zijn Leerling, hem by zig hebben: maar den H. Bruno, zijn gemoet met de soetheyt der eensaamheyt vervult zijnde, kon zig niet schikken na 't gewoel en de ongeregeltheden van 't Hof. Na dat hy dan verlof van den Paus gekregen had, sogt aan de uyterste palen van Italien een woestijne, soo afgesondert als de eerste, in een plaats genaamt Torre, dat een gedeelte van de lantstreke van Squillaci in Calabria is. Hy bragt daar de rest van zijn leven door, en stierf in 't jaar 1101. ter ouderdom van 80 jaren: Leo de tiende heeft hem *Gekanoniseert* in 't jaar 1520. Sijn regel is t'samen gestelt uit die van den H. Hieronymus, van den H. Cassianus, en van den H. Benedictus; maar hy heeft niet ter werelt by geschrift nagelaten: eyndelijk zijn onder Alexander de derde haar regels in 't schrift gestelt, die ook bevestigt zijn in de jaren 1174 en 1391, zijn schatvry gemaakt door Bonifacius de negende. Deze Geestelijke gaan gekleet heel in 't wit, uytgenomen de kap die swart is. Dragen een hayre kleet over 't lijf, en eten noyt vlees. Oeffenen 't swygen magtig, en vasten alle Vrydagen, alleenlijk te water en broot. Haar wapen bestaat in een driedubbelt kruys, met de letteren C A R daar onder.

XXXI.

Carthuſianus.

der CISTERCIENSEN.

Robbert, Abt van Molesino, wesende gescheyde met eenentwintig van zijn Geestelijke uyt zijn Abdye, ter oorzaak van de flauwe yver die hy vernam in de andere Geestelijke, in 't nakomen der regels van den H. Benedictus, vertrok zig in de eensaamheyt van Cisteaux, vijf mijlen van Dyon, daar hy een Klooster gronde, 't welk Odo, Hartog van Bourgondien vereerde met verscheyde aanmerkelijke inkomsten, en dewelke Hugo, Aartsbisschop van Lyons, en Gualtherus, Bisschop van Chalons, goet keurde in 't jaar 1098. Hier was 't dat de Kloosterlijke geleertheyt haar oude kragt herkreeg, en verscheyde andere Geestelijken, dese naarvolgende, de misbruyken geweldig verbeterde, die onder haar waren te mets ingeslopen, erkennende den Abt van Cisteaux voor hooft van haar Godsdienst, die onder den naam van haar geboorte plaats, zig uytstrekte over gansch Europa, en wiert niet weynig vermaart en roemrugtig door de geleertheyt en deugden van den H. Barnardus, die dees order in haar begin veel eer en roem by gezet heeft. Haar kleet was gansch swart, maar wiert in gevolge van den H. Barnardus hervormt, gelijk ze nu gaan, te weeten met een witte rok, met de *Patience* eng over de borst, en een swarte kaprok daar over heen; maar als zy'er diensten in de Kerk waar nemen, dragen zy ze wit. Haar wapen pronkt met een Bisschops Myter en staf.

Monachus Cisterciensis.

der

MONIKEN *van* FLEURY.

DEn Abt Joachim, geboren in 't Koninkrijk Napels te Celico, digt by Cosence, zijnde nog zeer jong, besogt de Heylige plaatsen in Palestina, Op zijn wederkomst trok door Sicilien; daar hy eenige tijt een seer streng leven leyde. Daar van daan gongh hy na Calabrien, en wiert Monik in 't Klooster van Corazzo; van d'Order der Cistercienssen: waar van hy weynig tijt daar na Abt wiert, maar om sig beter tot eensame gedagten te konnen begeven, kreeg verlof van den Paus Lucas; om deze Abdye te verlaten. Hy kwam dan tot Venetien, ten tijde als men bezig was aan 't cieraat van 't Mosaïs-werk, in de Kerk van den H. Markus, te arbeyden: Hy liet daar verscheyde beelden aan maken, die 't toekomende beduyde; waarom men geloofde dat hy een voorseggende geest had, en dat hy de komst van den H. Dominicus, en van den H. Franciscus voorzien had; want hy hadze laten schilderen in de Kerk van den H. Markus, met de zelve klederen diese lang daar na droegen. Hy woonde op verschëyde plaatsen in Calabrien; maar kwam eyndelijk tot Cosence, in 't midden van de stad, op een plaats die men noemde *Fiore*, en gaf begin ontrent het jaar 1196, aan dit vermaarde Klooster van St. Jan de Fiore, dat verscheide andere onder zig heeft, en is geweest het hooft van de gantsche Order van Fleury, die lang daar na vereenigt is met de Cistercienssen, daar ze een tak af zijn, en welke regels zy ook volgde. Sy zijn gekleet met zeer grof wit laken, tot halfwegen de kuyten: gaan met bloote beenen, en hebben voetzolen aan als de Apostels. In haar wapen siet men eenige bloemen.

Monachus Floriacensis.

der

Feuljanten of hervormde Ciſtercienſen van den H. Maria der bladen.

DEn welſaligen Joan de la Barriere, geboren in Quercy, nam bezit in 't jaar 1565. van de Abdy der *Feuljanten*, in de lantſtreke van Rieux; 't geen een Klooſter was van d'Order der Ciſtercienſen. Hy begaf zig geheel om de Klooſterlijke tugt te herſtellen in zijn eerſte kragt en oude ſtrengheyt des Regels van den H. Benedictus, en des H. Bernardus te doen herleeven. Sijn hervorming wiert goet gekeurt van Sixtus de vijfde, in 't jaar 1573. en zijn Order die de naam kreeg van de plaats der ſtigting, ſtrekte zig in zeer korten tijt uyt door gantſch Vrankrijk; en de Buurlanden. Hy ſtierf tot Romen in 't jaar 1600, en wiert begraven tot S. Bernard. Deſe Geeſtelijken eten nog vlees, nog eyeren, nog drinken wijn, dan in een uyterſte krankheyt. Sy leven by kruyden, graan en vrugten. Nemen ſeer ſtrengelijk 't ſwijgen en de gehoorſaamheyt waar, en zijn ſeer barmhertig tegens de armen. Sy zijn gekleet met ſeer grove witte ſtoffe: gaan bloots voets, en 't hooft met een lange kap gedekt. Haar merkteken is een Maget Maria, ſittende op bladen, waar van de naam *Feuljanten* ſchijnt te herkomen.

XXXIV.

Monachus Fulienſis.

der KERKELYKE van Gramont.

DEn H. Steven (die ter oorsaak van de plaats tot sijn vertrek uytgekoren ontrent vier mijltjes van Limoges genoemt wiert van Muret) was een Soon van Steven, Ondergraaf van Tiers in Auvergne, hy wiert gebragt by Milo Aartsbisschop van Benevente, na wiens doot hy besloot een eensaam en afgesondert leven te leyden: en hebbende hier toe de eensaamheyt van Muret uytgekeurt in 't Jaar 1076. leefde daar ontrent vijftig Jaar in groote gestrengheyt. Hy droeg altyt op sijn Hooft de belofte in een papier geschreven die hy aan God hadde gedaan, om altijt voor geheel sijn eyge te zijn en een ring aan sijn duym, dat alles was 't geen 't geluk hem overgelaten had van sijn tydlijke goederen, om 't verbond dat hy met Jesus Christus had opgeregt. Daar waren nog verscheyde personen die op sijn voorbeelt de Werelt verlieten, en hem volgden, aan de welke hy zyn regels voorschreef, en die ook bevestigt wierden van verscheyde Pauzen. Maar wierden wat versagt tot oorsaak van al te groote strengheyt, door Innocentius de vierde in 't Jaar 1247. en door Clemens de vijfde in 't Jaar 1309. Den H. Steven stierf in sijn eensaamheyt van Muret, in 't Jaar 1124, ter ouderdom van 80 Jaren: heeft nooyt meerder willen als Ouderling zijn: hy wiert in 't getal der Heyligen gestelt, in 't Jaar 1189. door Paus Clemens de derde. Na sijn doot wierden dese Kerkelyke die hy tot Muret gelaten had, ontrust door die van d'Order van den H. Augustyn, sodanig datze in 't Jaar 1124. 't Lighaam van haar Aarts-vader met haar namen, en sy gongen haar ter nedersetten tot Gramont in de zelfde Provincie, daar Hendrik den eersten Koning van Engeland haar een Kerk dede bouwen ter eeren van de H. Maagt. En van de naam deser plaats heeft de gantsche Order daer na van Gramont geheeten. 't Is een tak van d'Order van den H. Benedictus, die niet buyten de Palm van Vrankryk komt. Sy droegen eerst een yseren schakelrok, maar is nu een ruwe steekelige, en boven die een grove geschoore wolle mantel.

XXXV.

Religiosus Grandimontensis.

der

Vergaderinge van de *Humiliate*, of vernederde.

DE Keyzer Frederik Barbaroſſa, hebbende de ſtadt Milan ontrent 't jaar 1162. geheel en d'al verwoeſt, en de gantſchen Adel gebannen; eenige Edellieden die zig in Duytſlant bevonden, na dat ze 'er hadden in 't wit gekleet, vernederde haar voor hem, en vermurwde hem zodanig tot medelijden, dat hy haar verlof gaf weder in haar landen te keeren: toen zy daar waren, bleven ſy evenwel dit kleet, daar zy haar vryheyt mede verworven hadden, dragen, en noemden haar zelven vernederde (*Humiliati,*) begonnen ontrent het jaar 1080. vergadering op te regten, die alle dagen kwam aan te groeijen: een Edelman die haar hooft was genaamt Joan de Meda, gebood haar te ſchikken na den regel van den H. Benedictus. Sy hebben in 't gebiet van Milaan veel rijke Kloosters gehad van dees Order. Den H. Carolus Borromeus is de laatſte beſchermer geweeſt; maar een *Monik* hebbende de ſtoutheyt gehad van hem een ſchoot toe te brengen, waar over Paus Pius de vijfde ten hoogſte vergramt was, heeftze om die moedwil te wreeken, in 't jaar 1370. t'eenemaal uytgeroeyt. Sy zijn geheel in 't wit gekleet, en gebruyken voor een merk, een koeſtend hontje, uyt wiens muyl een bandetje gaat, daar op ſtaat, (*Tota fide*) *Met 't gantſche betrouwen.*

Monachus Congregationis Humiliatorum.

der

SILVESTRINEN.

DE vergadering der Silvestrinen begon sig op te rigten in 't jaar 1296. tot Montefano, digt by Fabriano, door Silvester Gozolini, Edelman van Osimo, in de markt van Ancona, en Kanonik van de voornaamste Kerk deser stad. Hy zig bevindende by geval by 't openen van een graf, en siende de wormen asen op 't stinkende lighaam van een sijner beste vrienden, die hy een weynig tijt te voren had helpen begraven, kreeg sulk een veragting voor dit leven, dat hy alles verliet, en vertrok zig in eensaamheyt, en gaf geen plaats aan andere gedagten als op God. Daar waren verscheyde persoonen die zijn voorbeelt volgden De regel die hy haar gaf, was die van den H. Benedictus. Sijn vergadering wiert goet gekeurt van de Heylige stoel, terwijl hy nog in 't leven was, en na zijn doot, dat in 't jaar 1280. was, wiertze door verscheyde Pauzen bevestigt: en langen tijt daar na hervormde Sixtus de vyfde verscheyde misbruyken, die in d'Order waren geslopen. Sy gaan geheel gekleet op de wijs der swarte Moniken; maar van zeer grof laken. Zy hebben voor haar wapen of teken drie bergen, op welker middelste een staf staat, en op de twee endelste bloeijen twee bloemen.

Monachus S^{ti}. Silvestri.

XXXVII. Van d'ORDER der CELESTINEN.

DEn H. Petrus Celestinus, geboren in 't jaar 1215. te Isernie, een stadt in 't Koninkryk Napels, vertrok op zyn sestiende jaar uyt zyn huys na de eensaamheyt. Gong na eenige jaren na Romen, en wiert Priester en *Monik* in een Klooster van den H. Benedictus; daar van daan vertrok zig in een grotte aan den berg Morron, ontrent 't jaar 1239. blyvende daer verscheyde jaren, waar van hy den naam kreeg van Petrus de Morron: gong vervolgens in 't jaar 1244. na den berg Majella, in 't Abruzzo, daar hy een zeer afgezondert leven leyde: daar kwamen veel persoonen van alle kanten, die zyn voorbeelt volgden. Hy stigte 't Klooster van den H. Geest te Majella: 't voornaamste van de Order onder den regel van den H. Benedictus, die hy daar na stigte, deed 't zelfs bevestigen, in 't *Concilie* van Lyons, in 't jaar 1273. door Gregorius de tiende. Na de doot van Nicolaas de vierde, wiert hy tot Paus gekoren in 't jaar 1294. out 79 jaar, wiert gekroont in de Kerk van de H. Maria de Collumagio, digt by de stad Aquila, in 't Abruzzo, noemde zig Celestinus de vyfde. Maar hy kon sig kwalyk na 't gewoel en de Pausselyke grootsheyt schikken, soo dat hy altyt sugte na zyn aangenaame eensaamheyt, keerde ook eyndelyk weer na zyn kluys. Bonifacius den agtsten die zig beter na die Pausselyke waardigheyt wist te voegen, vreesde de Heyligheyt van desen man geweldig, die door zyn bevel vervolgt wiert, en in een slegte en stinkende gevankenis gelegt, digte by Anagni, daar hy stierf in 't jaar 1296. Bonifacius vierde egter zyn lykpligten met wondere grootsheyt en pragt, en verkeerde toe veel saken, die de overledene had gerigt, tot grootmaking van zyn Order, en ontnamse 't Klooster van den Berg Cassin. Clemens de vyfde sette hem onder 't getal der heyligen in 't jaar 1313. Daar zynder die stellen dat den H. Petrus Damianus dese order lang voor Paus Celesteyn opgeregt heeft, ontrent 't jaar 1078. en dat der Geestelyke kleederen hemelsblauw waren, en datze daar van de naam van *Cælestini* hadden. Gaan tegenwoordig gekleet met een witte rok, de *Patience*, de *Scapulier*, en de overrok swart. Haar wapen is een kruys met een S.

XXXVIII.

Monachus Celestinus.

der

OLIVETANEN.

JOan Ptolomæus, Edelman uyt de ſtadt Siena, wel doorleert in de kennis der regten, en die ſelfs binnen Siena openbaar leerde, begeerig ſig geheel tot de Godsdienſt te begeven, vertrok zig op een lant dat hem toebehoorde, genaamt Accona, gelegen vijftien mijlen van de ſtad, hebbende nog twee andere perſoonen tot zig getrokken, ook zeer aanzienlijk om haar Adeldom, die hem volgde in dit Heylig ontrekken, in 't jaar 1313. Haar vergadering vermeerderde zig in weynig tyt, en gelijk ſy geen geſchreve regel hadden, volgde ze maar enkelijk haar drift voor Jeſus Chriſtus. Sy wierden aangeklaagt voor den Paus Johannes de twee-en-twintigſte, die toen ter tijt zijn zetel hielt tot Avignon; maar deſe goede Vader hebbende haar onnoſelheyt gekent, ſondſe na den Biſſchop van Areſſe, dieze beval den regel van den H. Benedictus te volgen, (dit was in 't jaar 1319.) datze in 't wit zouden gekleet gaan, dragen de rok en de *Scapulier* van deze kleur, en beval nog daar en boven, dat haar vergadering zig zou noemen van den Olijf-berg, en dat de Kerk van haar voornaamſt Klooſter t'Accona genoemt wiert de H. Maria van den Olijf-berg. Om deze tijt ſtierf Joannes Ptolomæus, die den H. Bernardus zijn voorbeeldt genomen had, van de Peſt in 't jaar 1348; men heeft ook geen de minſte gedagtenis van de plaats waar zijn lighaam ruſt. In haer wapen zijn drie Olijf-bergen met een kruys daar op.

Monachus Olivetanus.

der

Moniken van 't Dal van Josaphat.

DEze Moniken nemen den regel van den H. Benedictus waar, sonder de minste stip met de Moniken van 't Westen te verscheelen; maar sy hebben wat onderscheyt in de buytenste kleeren, die bestaan uyt een kap, en een groote en wijtse rok, altemaal root: en zy dragen volgens de gewoonte van 't lant, een lange baart.

Monachus Vallis Iosaphat.

van den

H. BENEDICTUS
in Indiën.

DEze Order bloeyt 'er nog en brengt vrugten voort van een byzondere heyligheyt. 'k Heb niet wel konnen nafpeuren de tijt van haar overgang in defe gewesten; maar 'k heb haar dragt wel gevonden, die bestaat in een swart kleet met een witte *scapulier*, en een wit manteltje daar over, dat een weynigje tot over de knien komt. Sy dragen ook een kap met een Kerkelijk kruyn.

Monachus S^{ti}. Benedicti in Indiis.

van den

H. ANTONIUS.

DEn H. Antonius, geboren in 't jaar 254. was nog zeer jong als hy zig vertrok in de eenzaamheyt, en ook verscheyde Godvruchtige persoonen, die op zyn voorbeelt de werelt verlieten, tot zig trok. Hy bragt daar 84 jaaren door, en was meer als hondert wanneer hy stierf. Syn lighaam is wonderlijkerwys gevonden in de woestyne die hy bewoont had, en wiert overgebragt na Alexandria, in 't jaar 529, en daar van daan na Konstantinopolen, daar van daan weer na Vrankryk, digt by Viënne, dat gelegentheyt gaf aan een Edelman genaamt Gasto, met verscheyde andere Godvruchtige persoonen, om ontrent het jaar 1095. de aan Regels verbonde Godsdienst van den H. Antonius in te stellen, en een zeer voornaam klooster op 't bergje digt by Vienne te stigten, daar den *Generaal* en hooft van dese Order zig onthout. Is onderhoorig den regel van den H. Augustinus. 't Kleet van deze Geestelijke, bestaat uyt een Rok ontrent Leeus kleur, de *Patienze*, de kappe en de kaprok swart, met een T Leeus kleur, gemerkt op de slinke zijde der kaprok. Die zelfde T vertoont zich in haar wapen, in de eene hand van een slegt arm man, die met de andere hand zegent: en de Hant in de Wolk betekent datze wederom gezegent is van God; met het omschrift, *(Tandem in eo inventa est Salus) Eindelijk is 'er Zaligheyt in gevonden.*

Monachus St. Antonii.

der

KANONIKEN
van de Premonstreyt.

DEn H. Norbertus, geboren van een zeer doorlugtig geslagt in 't lant van Kleef, zyn vader was Graaf van Gennep. Begon 't opregten van zijn Order ontrent 't jaar 1120. in een plaats die men Premonstryt noemde, in 't Bisdom van Laon; makende een mengeling van 't Kloosterleven, en dat van de Geregelde Kanoniken. Hy volgde de regels van den H. Augustinus, welke Honorius de tweede, en Innoeentius de derde bevestigde. Hy wiert gemaakt Bisschop van Maagdenborg, en stierf daar in 't jaar 1134. De Geestelijke van dese Order dragen een witte rok, en een seer dun en fijn linne Rokje daar boven, met een open mantel, ontrent als de Karmelyten, mede wit.

Canonicus Præmonſtratenſis.

des

MATHARINEN
of der Heyligste Drievuldighcyt.

DEse Order draagt zijn naam van de instelder Johannes de Matha, geboren in Provence in 't Jaer 1154 bevlytigde zijn leersaamheyt eerst te Aix, daer na tot Parys, daer hy voor leeraaar aangenomen wiert, en ingevolge Priester: ten was niet sonder wonderwerken dat dese geheyligde Order hem opgedragen wiert, want als de Bisschop zey, *Accipe spiritum sanctum*, vertoonde een Kalomme van vier boven zijn Hooft: nog daar na zagmen als hy de H. Hostie ophief, een Engel in 't wit gekleet, dragende een Kruys op de borst, half blaaw en half root, 't welk het voorbeduytzel was van de Order die hy most instellen. Hebbende dan 't eenzaam leven gekozen, vervoegde zig digt by Meaux by een goede Heremyt, genaamt Fœlix. Men schryft dat zy op een dag t'zamen zijnde, zagen een hart sijn dorst lessende in een heldere Fonteyn, 't welk tussen zijn hoornen een Kruys droeg, even gelyk dat den H. Joannes gesien had als hem den Engel openbaerde, toen hy zyn eerste Misse las: en 't was ook op deze plaats daar het eerste huys gestigt wiert van de Order van den H. Joannes de Matha. Korts daar na genoemt *Cerfroid*. Zijnde na Romen gegaan met Fœlix, vertoonde aan Innocentius de derde, dat zy in 't zin hadden, God te dienen, en haer yver te besteden tot verlossing der gevangenen: die begunstigde haar heylige gedagten, en bevestigde haar nieuwe regel in 't jaar 1207. en noemde haar Order van de H. Drievuldigheyt, ter verlossinge der gevangens. Den H. Johannes de Matha stigte tot Romen het *Konvent* van den H. Thomas de Formis: alwaar hy stierf in 't jaar 1214. Zy zyn gekleet in 't wit, met een kruys, half blaauw en half root, op de borst, 't welk zy ook in haar wapen en zegel voeren, met dit byschrift, (*Desiderium Pauperum captivorum exaudivit Dominus.*) *De Heere heeft het verlangen der arme gevangenen verhoort.*

XLIV.

Trinitarius.

der

PREEKHEEREN;
anders genaamt Jakobinen.

DEn H. Dominikus, d'instelder van dees Order, is geboren tot Kalahorra, een stadt in Arragon in 't Jaer 1170. de Bisschop van Osmo maakte hem Kanonik en Aarts-diaken in sijn Kerk, daer hy begon te Preeken: tot Parys wiert hy gekent van de Koninginne Blanche, die weynig daer na moeder wiert van den H. Lodewyk; vertrok van daer na Romen, en weynig daer na in Languedok, alwaer hy verscheyde Jaaren arbeyde tot uytroeying der Kettery van de Albigensen, en ley in deze lantstreek de eerste gronden van sijn Godsdienst, om de Ketters te bevegten, en te bekeeren door sijne Predikatien. Hy kwam om dit dan te Romen, alwaer Innocentius de derde hem 't verlof gaf dat hy versogt; en vervolgens bevestigde Honorius de tweede zijn Regel in 't Jaar 1216. en in 't volgende jaar beraatslaagde hy met sijn mede Broeders op Hemelvaarts dag wat haer te doen stont, tot vermeerdering en grootmaking van zijn Order, die hy den Regel van den H. Augustinus deed gehoorzamen. Hy stierf tot Bolonge, in 't jaar 1221. en wiert *Gekanoniseert* in 't jaar 1235 door Gregorius de negende De Geestelijke van deze Order dragen een Rok, en daar een *Patienze* over, en over deze *Patienze* een Kappe geheel wit; en wanneer zy uyt gaan dragen ze nog een swarte mantel en Kappe, daar over heen, haar teyken verbeelt de droom die de Moeder van den H. Dominikus droomde van hem swanger zijnde, als dat zy voortbragt een hond die met zijn muyl een brandende fakkel draagt, die de gantsche werelt in brant zet en verligt.

Dominicanus.

der
ARMENER MONIKEN.

DE Geeſtelijke van deze Order, zijnde uyt de gebergte van Armenien gejaagt, vertrokken zig langen tijt in Italien, en bouwden daer verſcheyde Kloofters, waar van 't hooft is dat van den H. Bartholomeus tot Genua. Sy volgden in 't begin haar oude regel van den H. Bazilius; maar om haar beter na 't lant te ſchikken daer zy waren, veranderde van kleet en regel, en namen de inſtellinge van den H. Dominikus, tot haar rightſnoer aan; zijn ook ontrent op de zelve wijs gekleet, uytgenomen de *Patience*, die zy ſwart dragen.

Armenus Monachus.

der

Barmhertigheyt tot de Gevangenen.

DE ſlaverny en de onderdrukking die de Ongeloovige de Kriſtenen aan doen, heeft verſcheyde barmhertige perſoonen opgewekt, om orders op te regten, die haar wat mogten in haar elende te gemoet komen, om haar te rukken en te ſcheuren uyt de handen der Mahometanen. Deſe die men noemt van Onſe Lieve Vrouw der Barmhertigheyt tot de Gevangens, is opgeregt ontrent 't jaar 1213. door Jakob, Koning van Arragon, hier toe aangeport door den H. Raimondus de Pennafort, en Petrus Nolaſcus, die het kleet deſes Orders 't aldereerſt ontfangen heeft, ter tegenwoordigheyt des Konings, uyt handen des Biſſchops van Barcelone, en was de eerſte *Generaal.* Den Paus Gregorius beveſtigde dees Order onder den regel van den H. Auguſtinus, in 't jaar 1230. 't Kleet dat deſe Geeſtelyke dragen, is een rok, een *Scapulier*, en een kappe, alles wit; hebben het wapen des Konings van Arragon voor 't teyken van haer Order, met een byſchrift, *(Remiſſionem miſit Dominus populo ſuo.) De Heere heeft aan zyn volk verloſſinge geſonden.*

Monachus Mercedis Captivorum.

der

SERVITEN

of Dienaers der H. Maagt Maria.

IN 't jaar 1233. gaven ſeven Florentyner Koopluy 't begin aan de Order der *Serviten*, genaamt *Servi di Maria* of Dienaars van Maria; maar 't geen dat veel hielp tot oprigting, was de wonderlijke ſchildery van de Bootſchap, welke de Florentijners in zeer hooge agting hebben, en gelooven dat het door de handen der Engelen geſchildert is, en men zeyt dat de ſchilder, hebbende 't geheel gelukkig uytgevoert, en ſchier wanhopende om 't aanſchijn na zijn zin te krijgen, en om aan Maria, de deftigheyt haar paſſende, te geven: bad God dat hy hem geliefde geeſt en verſtant in te blaſen, en weſende in ſlaap gevallen, gebeurde 't dat hy ontwaakte, en het aanſchijn van Maria zag geſchildert zoo volmaakt als hy 't zou wenſchen; de plaats daar dit wonder-teken geſchiede, was toen nog niet meer als een kleyne gebede-plaats, wiert daar na verandert in een Kerk en *Konvent*, genaamt de Bootſchap te Florenzen, 't geen 't voornaamſte Klooſter is van deeze Order. Zy wiert ingeſtelt door deſe eerſte ſtigters. Innocentius de tweede wilde 't niet voor goet keuren; maar verſcheyde volgende Pauzen hebben 't met zoo veel voorregten voorſien, als eenige andere Order. Ons lieve Vrouw de *Billettes* tot Parys, is ook een *Konvent* van deeze Order. Zy dragen een ſwart kleet met een rok, *Scapulier*, en mantel van de zelve kleur. Haar merk vertoont twee letters in een gevlogten, als een S. M. betekenende *Servi Mariæ*, met drie uyt ſpruytende Lelyen der zuyverheyt.

XLVIII.

Sérvita.

der

AUGUSTINEN.

DE Geeſtelyke van deze Order zijn genaemt Heremyten van den H. Auguſtinus; en gelijk men van outs veel zoorten hadde, volgens de verſcheyde hervorminge, (gelyk daer zijn de Wilhelmiten die haar naam hebben van de H. Wilhelmus Hartog van Guienne, en de Jeanbonniten van den H. Jean Bon van Mantua; en andere) Paus Alexander de vierde voegde al deze Orders t'zamen in 't Jaar 1256, en wilde niet datter meer als een was, haar gebiedende een naam en eenderhande dragt te dragen, dat is een Rok met wyde Mouwen, en een weytze lakekap, altemaal ſwart, en daer onder zynze in 't wit gekleet, en hebben een leere riem om 't lyf, dieze met een grove geſp hegten. Haer wapen vertoont de biſſchoppelyke vercierzelen van den H. Auguſtyn.

Auguſtinianus.

der

HEREMYTEN

van den H. Paulus.

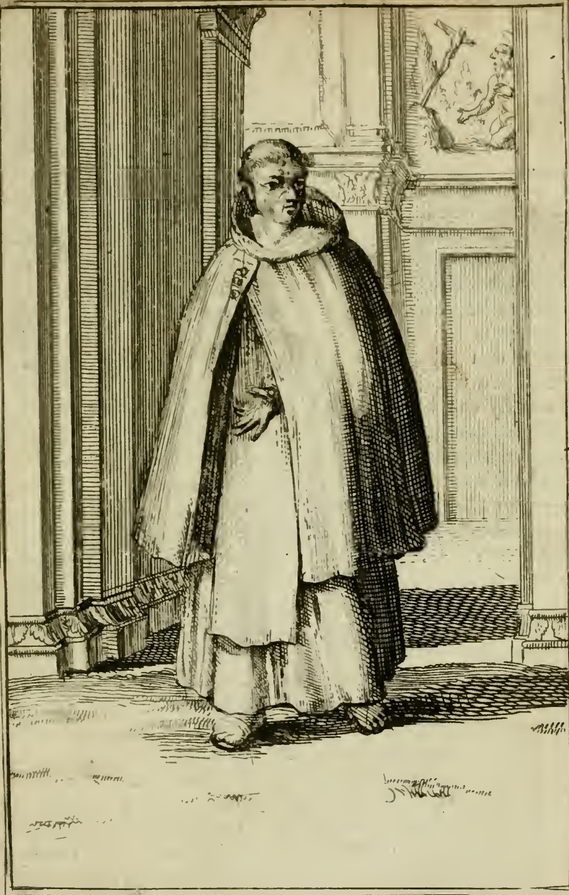
DEn H. Paulus de Heremyt, kan men met regt noemen 't hooft van het afgezondert leven, hebbende een voorbeelt verstrekt aan verscheyde personen, om zig de werelt af te zonderen, en te vertrekken in de naerste eensaamheit, om daer een streng leven te leyden. De Heremyten van de Order die zijn naam draagt, zijn opgeregt in Hongaryen in 't jaar 1215. ontrent de tijt dat men zyn lichaam bragt in een Kerk die hem opgedragen is, digt by Buda. Urbanus de vierde weygerde haar den Regel van den H. Augustinus, die sy versogten; maar 't wiert haar kort daar na vergunt door Clemens de vijfde in 't jaar 1308. Daar waren verscheyde *Konventen* in Hongaryen, die door de Turken t'eenemaal verwoest zijn. Deze Order is ook meest aan de Hongaren eygen. Deze Geestelijken zyn gekleet met wit grof laken: dragen een groote en ronde *Scapulier*, en een korte witte mantel van de selve stof daar over: gaan bloots voets, met voet-zolen, gelijk de Apostelen. Haar merk verbeelt den H. Hieronymus, met dit omschrift, *(Ecce elongavi fugiens, & mansi in solitudine)* *Siet ik ben vlugtende afgeweken, en gebleven in de eenzaamheyt.*

Eremita St. Pauli.

der HIERONYMITANEN *in Hispanjen.*

WY weten wel dat den H. Hieronymus langen tijt 't voorname Klooster dat den Godvrugtigen Paulus in Betlehem gestigt had, bestierde; maar dit was alleenlijk door 't voorbeelt van zijn leven, sonder yets by geschrift na te laten, dat na zijn doot kon dienen; so dat die geen die na zijn doot hem hebben willen volgen, en vergaderinge aan te stellen van zijn naam, soo veel regels aan haar onderhoorige gegeven hebben, als sy verschevde wegen namen om tot de volmaaktheyt van het eensaam leven te komen. Men vertelt van een man van een zeer heylig leven, genaamt Thomas, die onder zig hebbende een groot getal leerlingen, haar door voorwetenschap of anders bekent maakte, dat het wel te pas sou komen, dat eenige van haar overtogen uyt Italien in Spanje; zijn raat wiert gevolgt, en die geen die heen togen, trokken verscheyde heylige persoonen tot zig, zoo dat haar vergadering magtig vermeerderde; hy besloot veel saken, dienende tot haar opregting, en kosen den H. Hieronymus voor haar leytsman en beschermer. Gregorius de elfde bevestigde haar, en gaffe de Regel van den H. Augustinus om zig na te schikken, en vond goet datze genoemt wierden de Vergadering der Heremiten van den H. Hieronymus. De *Generaal* houd zijn verblijf in 't Klooster van Lupiana, in de landstreek van Toledo. Deze *Moniken* bezitten tegenwoordig de kostelijke Kerk en 't Klooster van den H. Laurentius, in 't Escuriaal, hebben de schoonste boekery des werelts, en worden besonderlyk beschermt van de Koningen van Spanjen. 't Kleet dat zy dragen, bestaat uyt een rok, een *Scapulier* en een kap: altemaal leeuwe graauw; en voor de rest op de zelfde wijs, met die van de andere Heremyten van den H. Augustijn. Haar beelt vertoont den H. Hieronymus.

Eremita St. Hieronijmi.

der

HIEROMYNITANEN, *hervormt door Lupus d'Olmedo.*

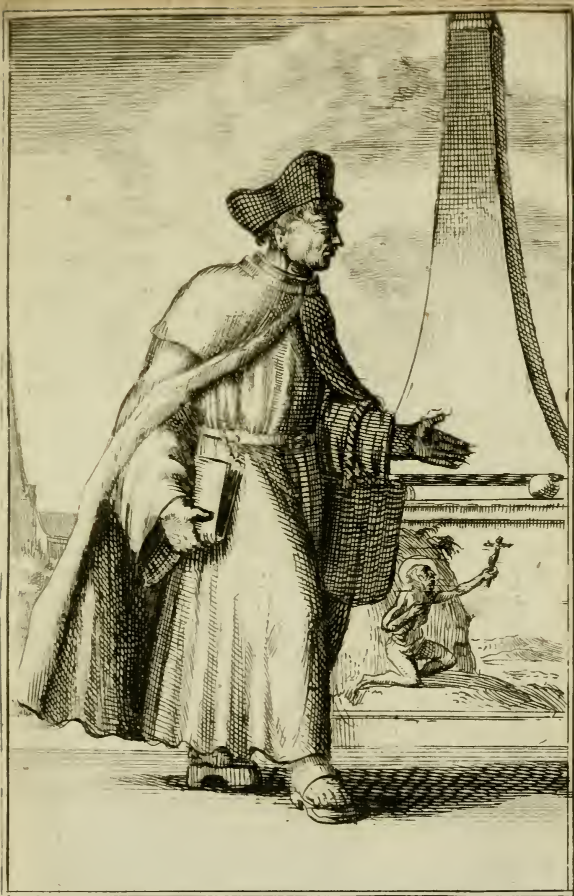
EEn Spaans Geestelijk van den H. Hieronymus, genaamt Lupus d'Olmedo, overdenkende de misbruyken die 'er in zijn Order geslopen waren, nam voor zig die te hervormen: en om se nog meer glants te doen hebben, in de plaats dat ze onderworpen was de Regels van den H. Augustijn, trok veel kloosterlijke leerstukken uyt de schriften van den H. Hieronymus, soo dat hy een heel ontwerp van t'zamenstellinge instelde, die hy aan Paus Martinus de vijfde voordroeg: de welke ze keurde en goet vont dat de onderregtinge van den H. Hieronymus diende om een order te bestieren die reets zijn naam droeg, en waar van hy de Patroon was; maar hy vont sulk een tegenstant aan de kant van zijn Order, dat om de zaken niet ten uyterste te brengen, men aan 't Roomse hof goet vont de zelve in haar oude staat te laten berusten; 't welk zoodanig aan Lupus d'Olmedo mishaagde, dat hy zig vertrok by de Karthuyzers; en weynig daer na, zijnde daer weer uyt gegaan, stelde zig te vreden met alleenlijk een Godsdienst te stigten, volgens de Regels die hy uyt den H. Hieronymus getrokken had, die genaemt wiert de vergadering van den H. Isidorus. Hy stierf tot Romen in 't jaar 1433. Philippus de tweede dé al de Kloosters van dese nieuwe hervorming met de oude vereenigen. Sy zijn gekleedt gelijk de andere Geestelijken, en dragen een witte rok, een *Scapulier* en een *Patience* van gemengde of Leeuws kleur; maar hebben heel ende al een *Monike* kap van agteren, van de zelve kleur.

Hieronijmita Reformatus.

der JESUATEN

DEze vergadering is ingestelt door een Edelman van Sena, genaamt Johannes Colombinus. Hy was getrouwt, en zijn vrouw alzo Godvrugtig als hy, wekte hem aan om barmhertigheyt te oeffenen tegens de arme, en zig nog meer (als hy deed) aan den dienst Gods te verbinden. En gelijk hy op een dag las het leven van de H. Maria uyt Egypten, gevoelde zig zodanig geraakt, dat hy begon van manieren te veranderen, en alle gezelschap te schuwen; hy dé ook beloften van zuyverlijk met zijn vrouw te leven, die daer in met hem ook zeer wel over een kwam. Syn voorbeelt diende aan een groot getal persoonen om haar te bekeeren, en veel waren 'er die zyn leerlingen verlangde te wesen. Eyndelijk hebbende een aanmerkelijke vergadering gekregen, wiert van Paus Urbanus de vijfde met eygener handen 't Geestelijke kleet gegeven, na dat hy hem gezegent had. Dit was in 't jaar 1367. en de volgende Pauzen lieten niet na deze Order te bevestigen, en met verscheyde voorregten te voorzien. De Geestelijke die na dese Regel leven, maken die gelijk aan die van den H. Augustijn. Sy onderhouden een Regel die haar is nagelaten, door den welzaligen Joannes Tassignan, verbondene van de zelve Order, en waren niet gehouden aan de *Kanonikale* uren, lasen maer alleenlijk hondert en t'zestig maal het Vader ons, en 't Weest gegroet daags; maar nu nemen zy ook haar diensten waar, en lezen Mis gelijk de andere Geestelijke. Haar bedeplaatzen en Kerken zijn byna alle aan den H. Hieronymus, beschermer van haar vergadering, gewyt, 't welk maakte dat Alexander de sesde beval dat men haar noemen zou Geestelijke Jesuaten van den H. Hieronymus. Den welzaligen Johannes Kolombinus stierf weynig na dat hy 't kleet van zyn Order had ontfangen. Dat bestaat uyt een witte rok, waar over zy een gemengde of Leeuwskleure mantel dragen, de kap wit, en een grove leere neerhangende riem om 't lijf, hebbende de kruyn op 't hooft als de priesters. Haar beelt vertoont den H. Hieronymus.

Religiosus Ordinis Iesuatorum.

van den

H. BRIGITTA.

DEse order is opgeregt door een Sweedse Koningin, genaamt Brigitta, die beval dat de Abdissen alsoo wel 't bevel zouden hebben als de *Moniken* over de Geestelyke, want de Kloosters van deze Order zijn half verdeelt, de mannen in 't een, en de Vrouwen in 't ander deel van 't Klooster. 't Klooster te St. Evrauld in Vrankrijk is van de zelve gestigt: de H. Brigitta trok uyt haar land ontrent 't Jaar 1343, en gong met haar dogter na Jerusalem, en na Romen om de H. Plaatzen te bezoeken, en ook om haer nieuwe Godsdienst te doen bevestigen. Sy bleef daar ontrent drie-en-twintig Jaren, en schreef daar haar boeken van de Openbaringe die wy hebben. 't Was in 't Jaar 1373. datze sturf: haar Lighaam wiert uyt Romen na Sweeden overgebragt. Daar zijn in Nederlant verscheide Kloosters van dees Order, gelijk 's Hertogenbosch in Brabant, en te Dendermonde in Vlaanderen. Zy zijn altemaal onder den Regel van den H. Augustijn. De Priesters van deze Order dragen een mantel, die een root kruys op de slinker zyde heeft, met de gedaante van een Hostie van wit laken in 't midden. De *Diakens* dragen een witte kring, met vier kleyne van root laken daar onder: en de bekeerde broeders hebben een wit kruys.

Ordinis S.^tae^ Brigidæ.

van den

H. HIERONYMUS
van Montibello.

'T GEluk was groot voor deze Bandyten, die Petrus Gambacorta Pisaans Edelman namen op de omwegen van Montibello; want wesende onder haar, nam niet alleen een besluyt om zig zelven te bekeeren, en de werelt te verlaten; maar bragt ook soo veel door zyn opwekkinge en Kristelyke vertoogen te weeg, dat hy ze van de zonden aftrok, en dé ze tot boete komen, en ter navolging van den grooten H. Hieronymus; door welk doen zy ook genade verworven by den Hartog van Urbinen. Deze Heylige vergadering zijnde magtig vermeerdert, bouwde zelf tot Montibello haar eerste Klooster, onder 't Pausdom van Urbanus de sesde, in 't jaar 1380. en de Order wiert genoemt de Heremyten van den H. Hieronymus van Montibello: en Pius de vyfde verbond haar aan de Kloosterlyke belofte, onder den Regel van den H. Augustinus, want te voren dédense niet met alle, en sonderde haer van de vergadering af alsse wilde. Sy hebben een *Konvent* tot Romen van den H. Onophrius, digt by de poort van den H. Geest. Sy gaan gekleet met een Rok en *Patience* leeuws kleur, een *Scapulier* die haer agter afhangt, en een onderbroek die sy onder de Mantel hebben van de zelve kleur. Sy gaan met blote beenen, hebben klompen of houte voetzolen aan de voeten, en dragen een dikke stok in de hand.

Monachus Bellimontanus.

van den

H. HIERONYMUS
van Fiesolé.

MEn schrijft dat ontrent het jaar 1406. een Edelman, genaamt Karel, Grave van Granello, hebbende zig geheel tot het eenzaam leven begeven, trok verscheyde perzoonen tot zig, en stigte zijn woning op de puinhoopen van d'oude stadt Fiesolé, digt by Florencen. Deze vergadering wiert goet gekeurt van Gregorius de twaalfde, en Eugenius de vierde, haar noemende Heremyten van d'Order van den H. Hieronymus van Fiesolé, onder den Regel van den H. Augustyn, door de andere vergaderinge van de zelve naam ook onderhouden werdende. Deze Geestelyke dragen 't kleet van de derde Order van den H. Franciscus, grijs van kleur, en gorden haar kleet met een leere riem, en een mantel daar over, van voren open, met een stok in de hand, en houte klompen aan de voeten.

Eremita S^ti. Hieronijmi Fesulanus.

der

BARNABITEN
of van den H. Ambrozius in 't Bos.

DE Geestelyke van deze Order noemde haar van outsher Barnabiten, na de naam van den H. Barnabas haer eerste instelder. Maar gelyk alle dingen gemeenlyk tot verval komen, soo was 't ook dat dese vergadering lang na zijn begin herstelders van noden had. In 't Jaar 1431, drie Milanese edelmans, Alexander Kruvelli, Albert Besozzi, en Anthonius Pietra Sancta herstigte dese Order in een eensame plaats, daer voor dese den H. Ambrosius zig gewoon was tot eenzame bedenkingen te begeven, en tot 't samen stellen van sijn boeken. Daar was ook voortijts een bos, 't geen een tweede naam gegeven heeft aan deze Godsdienst, dewelke den H. Ambrozius voor haar Patroon aangenomen hebben: nemen haar diensten ook waar volgens zyn oude plegtelykheden van den H. Ambrozius. Den H. Karolus Borromeus in zijn laatste tijt, heeft niet verzuymt den yver dezer Geestelyken die eenigsints verkout was weer te doen ontfonken. Zy volgen den Regel van den H. Augustinus, en dragen de klederen als de *Heremyten* leeus kleur met een *Patience* en een Kappe. Haar teyken is den H. Ambrozius, zittende in zijn Bisschopelyk gewaat, den zegen verleenende, met deze woorden, (*Fecit potentes de domo Domini*) *hy heeft magtige van 't Huys des Heeren gemaakt.*

Barnabita.

der

APOSTOLINEN,

of Ambroſianer Barnabiten.

DAar zijnder die zeggen, dat den Apoſtel Barnabas, als hy het Milanees bekeerde, deze Godsdienſt ontwierp, die daar na van den H. Ambroſius volmaakt en verheerlijkt wierd, zoo ſien wy nu dat de Moniken van deze Order genaamt zijn Geeſtelijken van den H. Barnabas en van den H. Ambrozius. In de Markt van Ankona, en in 't Genuees gebiet, noemt men ze Apoſtolinen, en *Santarelli* in Lombardie. Zy zijn vereenigt geweeſt met die van den H. Ambrozius in 't bos; by onze tijde zijnze byna vernietigt door een Bulle van Urbanus den agtſten. Haar kleet is een *Patience* en *Scapulier*, t'zaam gehegt met een leer e riem, van gemengde of leeus kleur, ſy dragen geen andere kappe, ten zy in de winter, en een enge mantel van de zelfde kleur.

Barnabita Ambrōſianus

LVIII. Van d'ORDER *der* BROEDERS van BARMHARTIGHEYT; anders genaemt van den H. Jan Gods, of d'onnoos'le Broertjes.

DEſe Geeſtelijken zijn Herbergers, en dienen de kranke. Men vint onder haar geen leerſugt, en zoo 'er by geval een Prieſter onder haar is, komt egter tot geen de minſte waardigheyt in zijn Order; den H. Jan Gods, een Portugees, geboren te Montemajor, in de landſtreek van Evora, is de grondlegger: zijn eerſte jaren beſtéde hy om de ſchapen te hoeden, op zijn twee-en-twintigſte jaar, trok met de Soldaten na Fontarabie, kwam in Duytslant, van daar weer in Spanjen, toog over na Afrika, en kwam weynig daar na tot Granade, alwaar hy door een Predikatie van de Vader Avila zoodanig geraakt wiert, dat hy 't hair uyt 't hooſt trok, en ſloeg voor de borſt, lopende door de ſtraten, en riep met luyder ſtemme, *de naakte volge Kriſtus, die mede naakt is*; 't volk dat hem onwijs agte, bragt hem na 't Gekkenhuys, daar hy bewaart en vaſt gehouden wiert; maar raakten 'er na eenige tijt weer uyt, en gong in Bedevaart na Onze Lieve Vrouwe van Guadalupe, keerde weer na Granade, alwaar hy de arme ontfing, en beſchikte haar te eeten, te drinken en te ſlapen, gaande alle daag wat verſamelen voor haar, en roepende met luyder ſtemme, *doet goet mijn Broeders, om de liefde Gods*: hy kreeg veel Aalmoeſſen, waar uyt hy een zeer voornaam Gaſthuys timmerde binnen Granade; maar den yver drukte hem zoo, dat hy eyndelijk ſtierf in 't jaar 1550. out vijf-en-vijftig jaar. Hy liet een groot getal perſoonen die 't zelve deden na; en eenige Broeders, zijnde na Romen gegaan, om eenige zaken die zy hadden te effenen met de Hieronymitanen, ſtigte daer een Gaſthuys, met toelating van Pius de vijfde, die haar een Bulle gaf, tot beveſtiging van haar nieuwe Order, en ſtelde ze onder den Regel van den H. Auguſtijn. Deze Broeders zijn gekleet met een rók, een *Patience* en een kleyn kapje op 't hooft, en dragen de bedelzak over de ſchouder, om aan te wijzen dat haar pligt is garen te bedelen voor de arme kranke en gevangens. Haer merkbeelt is dat van den H. Jan Gods zelf.

LIX.

Hospitalarius Joannis Dei.

der

ONTSCHOEYDE AUGUSTINEN.

DE Order der Ontſchoeyde Auguſtinen, begon niet eerder als in 't Jaar 1594. als wanneer Andreas Diaz een Spanjaart, die om zijn Heyligheyt in zeer groote hoogagting was, by den Regel van den H. Auguſtinus nog veel ſtrengheyt byvoegde, op dat hyze nog volmaakter zou maken. Deze dragen een kort kleet, en altemaal ſwart, van grof laken, een armelyke Kap en een onnozele dragt; zy hebben ook een kort Manteltje regt Kluyzenaars gewijs, een broers kruyn, de baart geſchooren, en bloots voets, en gorden haar met een leere riem dieze met een ſwart been hegten, gelyk de andere Kluyzenaars.

Augustinianus Discalceatus.

der

KARMELITEN.

DEse van dees Order, die men van outs Kluyzenaars van den Berg Karmel noemde, ſeggen, dat den *Propheet* Elias den eerſten Karmelyt geweeſt is, en de ſtigter van haar vergadering, alhoewel hy haar geen de minſte Regel by geſchrift heeft nagelaten; zy hebben 'er ook geen gehad, als in 't jaar 1122. van Albert, Aartsvader van Jeruſalem, dieze gaf aan den H. Brocardus, Prior des Kloosters van den Berg Karmel, in de onorder van 't Heilige Lant, als de Sarazijnen de Kriſten Prinſzen verjaagt hadden. Dees Order, die magtig vermeerdert was, om de vervolginge der ongelovige te mijden, toog byna door gants Europa met haar Regel en Inſtellinge, ontrent 't jaar 1238. en ſloegen haar in verſcheyde geweſten ter neder. De Paus Honorius de derde heeft aan de Geeſtelijken van deez' Order de naam die zy verſogten beveſtigt, te weeten, Broeders van de Maget Maria, des Bergs Karmel, want haar ſchrijvers verſekeren, dat ontrent 't jaar 53. zy de eerſte waren die een Kapel ſtigte ter eeren van de H. Maagt op den Berg Karmel, digt by de Fonteyn van Elias. Zy dragen de rok, de *Scapulier*, en de *Patience* bruyn rosagtig grijs, de kap wit, en een ſwarte hoet op 't hooft.

Carmelita.

der

ONTSCHOEYDE KARMELYTEN.

ALhier heeft een Dogtertjen de Wetten aan mannen gestelt, en de slaptste Sex heeft de kragt weerom gegeven aan een Order die alreets aan 't glijen was, doende aan yder zien door haar voorbeelt dat de strengheyt de regte weg is, om tot de Kloosterlijke volmaaktheyt te komen. 't Is de H. Theresia waar van wy spreken; zy is geboren tot Avila, een Spaansche stadt, in 't jaar 1515. van edele ouders; ter ouderdom van twintig jaar ging zy in een Karmelyte Klooster. Langen tijt daar na stigte zy binnen Avila een *Konvent* van den H. Joseph, daer sy de hervorming van haer Order begon, met zulk een gevolg, dat onder seventien andere Kloosters van Dogters die zy stigte, en bestierde verscheyde *Konvents* van mannen die haer aannamen voor haar heylige moeder en meestres waren. Pius de vierde bevestigde en keurde haar regel, in 't jaar 2562. Zy stierf in 't jaar 1582. en wiert *Gekanonizeert* door Gregorius den agtste, in 't jaar 1622. Vader Jan Dela Croix was de geen daar zy haar van bediende, in 't hervormen van de *Konventen* der mans. Deze dragen 't zelve kleet van de vorige Karmelyten; maar van zeer grof laken; haar mantel is ook korter als der voorgaande, en gaan ontschoeyt, waar van zy *Ontschoeyde* hieten.

LXII

Carmelita Discalceatus.

der MONIKEN van 't H. KRUYS, gezeyt Kruysdragers in Italien.

'T IS 't algemeyn gevoelen dat Paus Cletus, de twede na den H. Petrus, de Godsdienst der Kruysdragers opgeregt heeft: alhoewel Zyriakus, Bisschop van Jerusalem, na dat hy 't regte kruys gevonden had, ten tijde dat Helena, de moeder van Konstantijn de Groote, de plaatzen van 't H. Lant bezogt. Maar 't is veel vaster en zekerder, dat den Paus Alexander de derde deze Order onder bescherming hebbende genoomen, in 't jaar 1160 aan haar een Regel gaf, en maakte instellinge daar ze haar na schikte; en Clemens de vierde, zijn navolger, beval dat het eerste en 't voornaamste klooster zou wesen 't geen men tot Bolonje noemt *Santa Maria di Morello.* Deze Order verswakte magtig na 't jaar 1400. men gaf daarom haar Kloosters in 't gebiet van verscheyde Edelluy en Prelaten, gelijk aan den Kardinaal Bessarion, die Prior was in 't *Konvent* tot Venetien, ontrent 't jaar 1568. De zaken wierden egter van Pius de vijfde weer in een goede staat gestelt. Daar zijnder die willen dat de Kruysdragers onder den Regel van den H. Augustijn waren; maar zy en hebben nooyt van dat gevoelen geweest; zy hebben Alexander de derde altijt voor haar grontlegger geagt naar den Paus Kletus; maar of wel van outs een Alexander haar heeft opgeregt, een andere Alexander de sevende, heeft in 't jaar 1656. haar Godsdienst te niet gedaan, en al de Kloosterlijke goederen die in 't gebiet van Venetien waren, de Republijk gegeven, om te dienen tot den Turksen oorlog. Zy dragen een rok en een *Patience*, een kleet en een mantel, en een kap, op de manier van een Bonnet, altemaal Hemels-blaauw; 't pleeg te voren wit te wezen; maar is zoo van Pius de tweede verandert, en dragen altijt een kruysje in de hand. Haar wapen zijn drie goude kruyzen op drie groene bergen in een Azure gront, met dit byschrift, (*Super omnia.*) *Boven alles.*

Monachus Ordinis Crucigerorum.

der

KRUYSBROEDERS
in Nederlant.

DEze Geeſtelyke gaan op verſcheyde manier gekleet, na de onderſcheyde landen daarze opgeregt zijn; in Nederlant gaanze gekleet in 't wit, met een ſwarte *Scapulier*, met een half root en half wit Kruys daar op: de *Generaal* van de Order hout zijn woning te Huy in Vlaanderen, en heeft onder zig de Klooſters van Luyk, Maaſtrigt, Namen, s'Hertogenbos, Brugge, Doornich, en verſcheyde andere: 't *Konvent* van 't H. Kruys, datmen noemt, *de la Bretonnerie* tot Parys, behoort daer mede onder.

Monachus Crucigerorum in Belgio.

der

KRUYSDRAGERS
in Portugal.

DEze Geestelyke van de selfde naam bevinden haar ook in Portugal, alwaer zy een ryk Klooster hebben te Evora. Zy dragen een Mantel en een Monike Kap in plaats van de bonnet. Sy hebben onder haar verscheyde brave en geleerde Mannen gehad, en van een voorbeeldelyk leven.

Monachus Crucigerorum in Lusitania.

van 't

H. KRUYS in SYRIEN.

DEze Vaders hebben ook een groot getal gemeenschappen in Syrien, die in de togt na 't H. Lant mede overgetogen zijn om aldaer Gasthuyzen op te regten; maer hebben veel van de vyanden des Kristelyken naams moeten lijden, met verlies van haaf en leven. Sy dragen 't kruys in de hand, en gaan in 't swart gekleet, dragen de kap op de wijs der Moniken, en een rok met nauwe mouwen; maer zijn tegenwoordig door de Turken byna uytgeroeyt.

Monachus Crucigerorum in Sijria.

der

MINDER-BROEDERS
Observanten van den H. Franciscus.

DE Order van den H. Franciscus, wiert eerst van Innocentius de derde bevestigt. Deze groote Aartsvader heeft drie verscheyde Orders ingestelt, de eerste waren de Minder-Broeders, in't jaer 1206. (die hy tot drie beloften verbond) die gedeelt zijn in *Konventualen*, *Observantijnen*, en *Kapucijnen*, die weder in andere takken verdeelt zijn. Het tweede bestaat uyt besloote vrouwen, in 't jaar 1212, die ook verdeelt zijn in *Observantinen*, *Conventualen* en *Kapuzinersse*. Het derde in 't jaar 1221 is gemeen aan d'een en d'andere Sex, nog verbont haer juist tot het beslote leven, yder een toelatende gelijk ze wilde te leven, en in haer eyge afgesondertheyt, van welke derde Order daar na een andere Order is gesproten, die tot deze Regels nog by gevoegt heeft het Klooster-leven der *Konventualen*. Den H. Barnardinus van Senen bragt deze Order tot de regte Klooster tugt en gestrengheyt, ontrent 't jaar 1400. tot groote eer en voordeel van de H. Kerk. Een groot Boek was niet bekwaam om te begrijpen al de hervormingen, scheydingen, vereeniginge, twisten en veranderinge van dragt en Regel, die dese groote Order over gekomen is. De *Observanten* dragen tegenwoordig een rok van grof laken, en een nauwe kap, een blauwe koort om 't lijf, en houte klompen. Haar merk is een arm van Christus, en een arm van St. Franciskus, by den ander Kruyslings over malkander, met de tekenen der vijf wonden, voor een Kruys. LXVII.

Minorita Obſervantiæ.

der

ONTSCHOEYDE MINDERBROEDERS *in Spanjen.*

DEze Geeſtelijke dragen 't kleet geheel gelijk als dat van de hervormde Minder-Broeders, met dit eenig onderſcheyt dat ze voet-zolen dragen, op de wijs der Apoſtelen, daarom ſtaanze ook onder die zelfde Overſte, en zijn van de zelve Ordre, beleven ook de zelfde Regel, zijn maar alleenlijk in Spanjen, en worden van daer veel geſonden na de Indien, alwaer ze zeer veel vrugten doen met de Kriſtelijke Godsdienſt te leren, en Prediken aen die volkeren.

Minorita Discalceatus in Hispania.

der

MINDER-BROEDERS
Konventualen.

DE Order der Minder-Broeders *Konventualen*, heeft zijn begin van den H. Franciskus van Assisien, een stad in Ombrien; zijn regel wiert goet gekeurt door Innocentius de derde, in 't jaar 1212, en onder Honorius de derde namen zy de naam van Minder-Broeders aan. Zy hebben zeer veel en groote Kloosters: deze is de vierde Order van die haar onderhout gaan bidden. Haer dragt bestaet uyt een lake rok en een groote gryze kap, die de schouders en de Borst dekt; zy gorden haar met een koort met drie knopen; zy dragen ook een hooftdekzel of hoet, en prekende een vierkante Bonet. Haer merk is de letter T.

Minorita Conventualis.

der

KAPUZYNEN.

DEze hervorminge van d'Order van den H. Franciskus, begon in 't jaar 1525. door Vader Mattheus Basci, die een Geestelijke was in een stad, gelegen in de markt van Ancona, genaamt Montefalkone; maar dit geschiede niet zonder verscheyde openbaringe, gezigte en ingevinge. Hy veranderde zijn kleet, en geloofde dat hy 't gevonden had, op de zelve manier als den H. Franciskus te voren gedragen had, en had verlof te Romen van Paus Klemens de sevende, om 't zelve even zo te dragen; zijn goet leven en Predikatien trokken veel perzoonen tot hem. In 't jaer 1528. had hy een Bulle die deze Order toe liet, zig de heele werelt door te verspreijen. Haer eerste *Konvent* wiert tot Kamerino gestigt door de Hartoginne Katharina Cibo. De vader Mattheus Basci stierf tot Venetien in 't jaer 1552. Zy hebben haar naam van de kap die zy dragen, de welke met een groote spitze punt is. Zy zijn gekleet met zeer grof laken, van kleur leeuwe graau, en zetten in haar mantel (schoon gants nieu) altijt een oude lap, en gorden haar met een gedraayde koort, en dragen voetzolen als d'Apostelen. 't Merkbeeltje van haar Order is den H. Franciscus de vijf wonden ontfangende door 't gezigt van den gekruysten Zeraphijn.

Capucinus.

der

BROEDERS van den H. JOHANNES der BOETVEERDIGHEYT.

DEſe Order bloeyt in het Koningrijk van Navorre, digt by Pompelona, en heeft langen tijt afgehangen van 't Bisdom dezer ſtad; maer de Prior zijnde eens tot Romen gekomen, bragt zoo veel te weeg, dat Gregorius de dertiende de gehoorzaamheyt des Biſſchops ontrok, en hebbende haar verſcheyde t'zamenſtellinge gegeven, maakte het onderhorig aan een Provinciaal. Deze Broeders gaan barrevoets, en zijn gekleet met zeer grof laken, leeuws kleur, en hebben de *Scapulier* en de Mantel van de zelve ſtof, met een leere gordel; zy dragen ook altijt, 't zy zy waken of ſlapen, een groot hout kruys voor de borſt gebonden. Daer zijn van deſe Order niet meer dan vijf Kloosters, en niet meer als agt Broeders by malkander; haer leven is zeer ſtreng, want ſlapen op de bloote gront, en haar hooft ruſt op een ſteen, en ſpreeken zeer zelden tegen malkander, eten ook niet als dor gewas, en drinken geen of weynig wijn.

Frater S.tr Ioannis de Pænitentia.

70

LXXI. Van d'ORDER der MINIMEN of ALDERMINSTE.

DEze Order is ingestelt door den H. Franciskus, gebynaemt de Paula, een stadt in Kalabrie, alwaer hy geboren was in 't jaar 1416. Zijn Vader Jakobus Martolilla, en zijn Moeder, verkregen deze zoon door de tusschenspraek van den H. Franciskus, en wilden dat hy dezer oorzaak de zelve naam zou dragen. Omtrent het jaar 1448; zijnde nog geen twaalf jaren, nam 't kleet van den H. Franciskus van Assisien aan, in de stad van den H. Markus; maer vertrok zig een jaer daer na in de woestijne, en begaf zig geheel tot het eenzaam leven; hy kwam eerst na ses jaren verblijf weder, en trok verscheyde perzoonen tot zig, en maakte een Regel, die door Sixtus de vierde in 't jaar 1473. bevestigt wiert, als mede door verscheyde volgende Pauzen, en wilde enkel uyt nederigheyt dat de Geestelijken van zijn Order *Minimi* (alderminste) zoude genoemt worden. Loüis de elfde hebbende zoo veel van zijn Heyligheyt hooren spreeken, wenste hem te zien, zoo dat Paus Sixtús de vierde hem geboot na Vrankrijk te gaan, alwaar hem de Koning met groote teken van blijtschap en genegentheyt ontfong, hem altijt goe man noemende, welke naam ook tot zijn Geestelijke over gegaan is. Hy liet hem een klooster timmeren op de hoek van het park van Plessis, digt by Tours, daar hy in 't jaar 1507 stierf, ter ouderdom van een-en-tnegentig jaer, en wiert van Leo de tiende in 't jaer 1519 *Gekanonizeert*, welke onkosten de Koning Francois de eerste droeg. Zy dragen een kleet gants leeus kleur, zijnde een rok, een kap en een ronde *Patience*, die van de kap af hangt tot half weeg de dijen, hebben ook een leere riem, waer mede zy haer gorden. Zy onderhouden een gedurige vasten, doen dienst zonder eenig gezang, met een zeer zagte en nederige stem, leezen de Mis, Prediken en hooren Biegt; hebben ontrent 180 *Konventen* van haar Order, die ook de vijfde is van de bedelende. Haer merk bestaet uyt deze woorde (CHARITAS) liefde, zijnde rontom gestraalt, om de Hemelsche eygenschap van deze deugt te verbeelden.

Minimus S^{ti}. Francisci de Paula.

der

GEESTELYKEN
van den H. Kariton.

DEzen Heylig zijnde om het geloof onder den Keyzer Aurelianus vervolgt, wiert door den Keizer Tacitus wederom in vryheyt geſtelt, hy ging een reis na't H. Lant doen, alwaer hy eenig gelt wonderlijker wijs vont, waer voor hy een Klooſter ſtigte, welkers Geeſtelijken in zeer groote betragtinge der Godsdienſt leefde, en in zeer groote onthoudinge. Zy leven na haar eyge inſtellinge, volgens de Griekſe manier, dragen een leeus kleurt kleet, met een ſwarte kap op de Griekze wijs, die haar ver over de ſchouders komt. Haar merkteken is de Gevel van haar Klooſter, met dit byſchrift, *(Non Prævalebunt.) Z'en zullen'er niet boven komen.* Hier is omtrent al wat men aanmerkens waardig in 't kort van al de Geeſtelijke Orders zoude konnen zeggen.

EYNDE.

Monachus S^{ti} Caritonis.

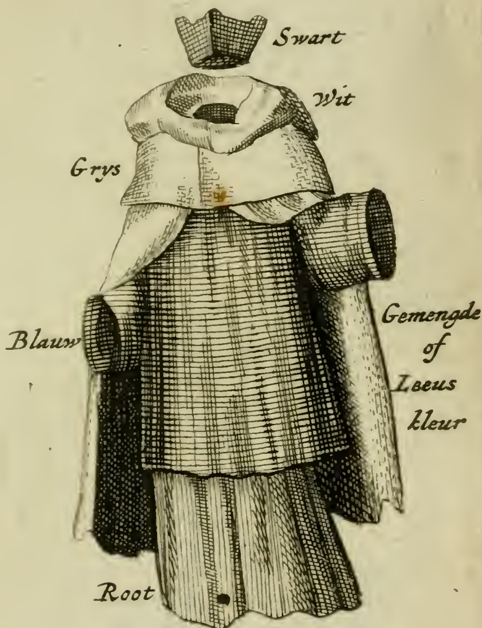
AANWYZING

Van 't onderſcheyt der

KLEUREN.

TOt meerder gemak en eygenſchap, zijn de kleuren, zoo veel het mogelijk geweeſt is, in de arzeringe waergenomen, gelijk de Wapenkenders de kleuren weten aan te wijzen, als by voorbeelt, gout of geel met ſtippels, zilver of wit blijft wit, ſwart wort aangeweſen, met een dubbelde arzering, dwers over den ander, keel of root door een arzering die ſteyl op en neer is, Azur of blaau door een dwarſſe, en groen door een ſchuynſſe.

Zoo zijn ook de ſwarte Klederen door een dubbelde, de roo door een op en neergaande, en blaauw door een dwarſſe arzering aangeweſen, die uyt twee kleuren t'zamen gemengt worden, al leeuwe graauw, is met een op en neergaende arzering met ſtippels tuſſchen beyde aengeweſen, 't grijs door een kruys-arzering, met groote vierkante ſtippen, daer egter de dag wit en zuyver blijft, en wit is wit gebleven, enkelijk maer opgeſchaduwt, gelijk dit nevenſtaande printje aanwijſt. En hier uyt konnen de liefhebbers met het eerſte geſigt zien hoe de kleuren der Dragten zijn, zonder ze juyſt te moeten opzoeken en na lezen.

Ordo diſtinguendi Colores

TAFEL *van de Beschrijving der Geestelijke Orders.*

XXXII.

INDEX FIGURARUM

Clerici Regulares.

Ordines Monastici Orientis.

Ordines secundum Regulam S. Benedicti.

FINIS.

Lisac Leonard Baskin.

5RN·YS·H

